

zì zài wáng pú sà jīng

自在王菩萨经

zì zài wáng pú sà jīng juàn shàng

自在王菩萨经卷上 03

zì zài wáng pú sà jīng juàn xià

自在王菩萨经卷下 50

zì zài wáng pú sà jīng juàn shàng

自在王菩萨经卷上

yáo qín sān zàng fǎ shī jiū mó luó shén yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译

rú shì wǒ wén yī shí fó zài shě wèi chéng zhī
如是我闻：一时，佛在舍卫城祇

tuó shù lín gěi gū dú yuán yǔ dà bǐ qiū zhòng èr wàn
陀树林给孤独园，与大比丘众二万

rén jù zhū pú sà mó hē sà jiē shì yī shēng bǔ chù
人俱，诸菩萨摩诃萨皆是一生补处。

qí míng yuē mí lè pú sà dé dà shì zhì pú sà shī
其名曰：弥勒菩萨、得大势至菩萨、师

zǐ yì pú sà shī zǐ xiàng pú sà dà xiàng pú sà děng
子意菩萨、师子相菩萨、大相菩萨等，

rú shì shàng shǒu yī wàn rén jù ěr shí shì zūn dà zhòng
如是上首一万人俱。尔时，世尊大众

wéi rào gōng jìng wéi fā dà chéng yì zhòng shēng yǎn shuō jīng
围绕恭敬，为发大乘意众生演说经

diǎn
典。

ěr shí zhòng zhōng yǒu pú sà míng zì zài wáng
尔时，众中有菩萨，名自在王，

cóng zuò ér qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhù dì hé
从座而起，偏袒右肩，右膝著地，合

zhǎng bái fó yán shì zūn yù yǒu suǒ wèn ruò méng tīng
掌白佛言：世尊，欲有所问，若蒙听

xǔ nǎi gǎn fā yán
许，乃敢发言。

fó gào zì zài wáng zhū yǒu suǒ wèn fó wú bù tīng
佛告自在王：诸有所问佛无不听，
suí yì suǒ wèn dāng wéi nǚ shuō lìng nǚ dé jiě
随意所问，当为汝说令汝得解。

zì zài wáng pú sà dé méng tīng xǔ xǐ yuè wú
自在王菩萨，得蒙听许喜悦无
liàng bái fó yán shì zūn yún hé pú sà mó hē sà
量，白佛言：世尊，云何菩萨摩诃萨
yú dà chéng fǎ zhōng dé zì zài háng ér néng wéi rén yǎn
于大乘法中得自在行，而能为人演
shuō cǐ fǎ yǐ zì zài lì cuī fú zhū mó zēng shàng màn
说此法，以自在力摧伏诸魔增上慢
zhě jí zhū wài dào yǒu suǒ jiàn dé zhū tān zhù zhě lìng
者，及诸外道有所见得诸贪著者，令
zhù dà chéng jù zú dà yuàn chéng jiù jiè xíng dé ā
住大乘，具足大愿，成就戒行，得阿
nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
耨多罗三藐三菩提？

fó gào zì zài wáng pú sà shàn zāi shàn zāi nǚ
佛告自在王菩萨：善哉！善哉！汝
néng wèn fó shì yì dāng wéi nǚ shuō yī xīn dì tīng shàn
能问佛是义，当为汝说，一心谛听善
sī niàn zhī zhū pú sà yún hé néng lìng zhòng shēng dé zhù
思念之！诸菩萨云何能令众生得住

dà chéng jù zú dà yuàn chéng jiù jiè xíng dé ā nòu
大乘，具足大愿，成就戒行，得阿耨
duō luó sān miǎo sān pú tí zì zài wáng pú sà shòu jiào ér
多罗三藐三菩提？自在王菩萨受教而
tīng
听。

fó gào zì zài wáng pú sà mó hē sà yǒu sì zì
佛告自在王：菩萨摩诃萨有四自
zài fǎ yǐ shì fǎ gù néng zì zài háng lìng zhū zhòngshēng
在法，以是法故，能自在行令诸众生
dé zhù dà chéng hé děng sì yī zhě jiè zì zài èr
得住大乘。何等四？一者、戒自在，二
zhě shéntōng zì zài sān zhě zhì zì zài sì zhě
者、神通自在，三者、智自在，四者、
huì zì zài jiè zì zài zhě pú sà mó hē sà xíng jù
慧自在。戒自在者，菩萨摩诃萨行具
zú jiè bù huǐ bù quē bù chuān bù zhuó bù yǒu suǒ
足戒，不毁不缺，不穿不浊，不有所
dé bù huǐ bù hē bù yǒu rè nǎo zhì suǒ chēng zàn
得，不悔不诃，不有热恼，智所称赞
suí shùn dào jiè jiāo zhòngshēng jiè hù fǎ jiè huān yuè
随顺道戒，教众生戒，护法戒，欢悦
jiè bù yī shēng chù jiè zhù dìng jiè suí huì jiè xìn
戒，不依生处戒，住定戒，随慧戒，信
jiě shēn fǎ jiè bú tuì shéntōng jiè kōng wú xiàng wú
解深法戒，不退神通戒，空、无相、无

zuò jiè jì miè jiè shè fó fǎ jiè shuō fó fǎ jiè
作戒，寂灭戒，摄佛法戒，说佛法戒，
bù shě yī qiè zhòngshēng jiè cí hù jiè dà bēi gēn běn
不舍一切众生戒，慈护戒，大悲根本
jiè xìn jìng jiè bù zhuǎn yí shì jiè tóu tuó xì xíng
戒，信净戒，不转仪式戒，头陀细行
jiè suí shùn fú tián jiè bì jìng jìng jiè bú duàn fó
戒，随顺福田戒，毕竟净戒，不断佛
zhǒng jiè hù fǎ zhǒng jiè shì shèngzhòng jiè ān zhù pú
种戒，护法种戒，示圣众戒，安住菩
tí xīn jiè zhù liù bō luó mì jiè xiū sì niàn chù jiè
提心戒，助六波罗蜜戒，修四念处戒，
xiū sì zhèng qín sì rú yì zú wǔ gēn wǔ lì
修四正勤、四如意足、五根、五力、
qī pú tí fēn bā shèng dào fēn jiè néngshēng yī qiè zhù
七菩提分、八圣道分戒，能生一切助
pú tí fǎ jiè zì zài wáng ruò pú sà mó hē sà néng
菩提法戒。自在王，若菩萨摩诃萨能
chí rú shì jiè jiè zé jù zú suǒ yuàn jiē dé ruò pú
持如是戒，戒则具足所愿皆得。若菩
sà chí rú shì jìng jiè zhě sān qiān dà qiān shì jiè jié jìn
萨持如是净戒者，三千大千世界劫尽
shāo shí yuàn yù miè huǒ yán huǒ dāng miè huǒ jí wéi miè
烧时愿欲灭火，言火当灭火即为灭；
yù lìng sān qiān dà qiān shì jiè jiē biàn wéi shuǐ yù lìng sān
欲令三千大千世界皆变为水，欲令三

qiān dà qiān shì jiè pǔ yǔ zhòng huá yù lìng sān qiān dà
千大千世界普雨众华，欲令三千大
qiān shì jiè jiē wéi zhēn bǎo yù lìng rú héng hé shā shì jiè
千世界皆为珍宝，欲令如恒河沙世界
zhū xū mí shān hé wéi yī shān yù lìng rú héng hé shā shì
诸须弥山合为一山，欲令如恒河沙世
jiè dà hǎi hé wéi yī hǎi jí jiē rú yì wú bù chéng
界大海合为一海，即皆如意无不成
zhě chí jiè lì gù suǒ yuàn jiē dé suǒ wéi shén lì wú
者。持戒力故所愿皆得，所为神力无
bù chēng yì pú sà ān lì rú shì jiè zhōng dé rú shì
不称意。菩萨安立如是戒中得如是
zì zài lì chí jìng jiè gù shēn yuàn bì chéng dé ā nòu
自在力，持净戒故深愿毕成，得阿耨
duō luó sān miǎo sān pú tí
多罗三藐三菩提。

zì zài wáng nǎi wǎng gǔ shì guò wú liàng ā sēng
自在王，乃往古世过无量阿僧

zhī jié yǒu fó míng jìng míng guāng wáng rú lái yīng zhèng
祇劫，有佛名净明光王如来、应、正
biàn zhī míng xíng zú shàn shì shì jiān jiě wú shàng
遍知、明行足、善逝、世间解、无上
shì tiáo yù zhàng fu tiān rén shī fó shì zūn ěr
士、调御丈夫、天人师、佛世尊。尔
shí yǒu pú sà bī qiū míng jīn gāng qí dé chí jiè lì
时，有菩萨比丘，名金刚齐，得持戒力，

xíng jìng jiè gù cháng zài xián chù lín zhōng jīng xíng yù jù
行净戒故常在闲处林中经行，欲具
fó fǎ gù xiū xí zhèng xíng xiū zhèng xíng yǐ zuò rú shì
佛法故修习正行，修正行已作如是
niàn bù dé yī qiè fǎ shì zé míng jiè bù tān yī qiè
念：不得一切法是则名戒，不贪一切
fǎ shì zé míng jiè miè yī qiè jié shì zé míng jiè guān
法是则名戒，灭一切结是则名戒，观
shēn rú jìng zhōng xiàng shì zé míng jiè yú zhū yán cí rú
身如镜中像是则名戒，于诸言辞如
hū shēng xiǎng shì zé míng jiè guān xīn xiàng rú huàn shì zé
呼声响是则名戒，观心相如幻是则
míng jiè shàn bù shàn fǎ wú èr wú bié shì zé míng jiè
名戒，善不善法无二无别是则名戒，
wéi tān yù gù guān shēn bú jìng shì zé míng jiè wéi chēn huì
为贪欲故观身不净是则名戒，为嗔恚
gù shēng yú cí xīn shì zé míng jiè yǐ zhì huì pò chī
故生于慈心是则名戒，以智慧破痴
wǎng shì zé míng jiè bù dé tān huì běn shì zé míng jiè
网是则名戒，不得贪恚本是则名戒，
yú fǎ wú guān wú xiǎng fēn bié shì zé míng jiè wú wǒ
于法无观无想分别是则名戒，无我
jiàn wú zhòngshēng jiàn wú shòu zhě jiàn wú rén jiàn
见、无众生见、无寿者见、无人见、
wú cháng jiàn wú miè jiàn shì zé míng jiè yú yī qiè fǎ
无常见、无灭见是则名戒，于一切法

bú zuò bù qǐ shì zé míng jiè xīn wú suǒ wèi shì zé míng
不作不起是则名戒，心无所畏是则名
jiè bù yī sān jiè shì zé míng jiè xìn wú shēng fǎ shì
戒，不依三界是则名戒，信无生法是
zé míng jiè xìn jiě wú shēng fǎ rěn shì zé míng jiè bù
则名戒，信解无生法忍是则名戒，不
tān lì yǎng shì zé míng jiè yú zhū fǎ kōng xīn bù jīng
贪利养是则名戒，于诸法空心不惊
wèi huài lí zhū xiàng juān chú zhū yuàn shì zé míng jiè
畏、坏离诸相、蠲除诸愿是则名戒，
xīn wú suǒ niàn shì zé míng jiè bú zì gāo bù qīng bǐ shì
心无所念是则名戒，不自高不轻彼是
zé míng jiè bú zhù zhū rù shì zé míng jiè bù qǐ wǔ
则名戒，不著诸入是则名戒，不起五
yù shì zé míng jiè liǎo zhī zhū yīn tóng yú fǎ yīn shì zé
欲是则名戒，了知诸阴同于法阴是则
míng jiè liǎo zhī zhū xìng tóng yú fǎ xìng shì zé míng jiè
名戒，了知诸性同于法性是则名戒，
lè wú zhèng sòng shì zé míng jiè yú shàn fǎ zhōng bù shě
乐无诤讼是则名戒，于善法中不舍
qín xíng shì zé míng jiè zhī yī qiè fǎ bì jì miè xiàng
勤行是则名戒，知一切法必寂灭相
ér yǐ shēnzhèng shì zé míng jiè
而以身证是则名戒。

zì zài wáng jīn gāng qí bǐ qiū rú shì ān zhù yú
自在王，金刚齐比丘如是安住于

jiè xiū xí shèng fǎ zhèng niàn wú dǎo shí yǒu mó zǐ míng
戒，修习圣法正念无倒。时有魔子名
yuē zhàng ài jiàn jīn gāng qí bǐ qiū rú shì chí jiè xiū
曰障碍，见金刚齐比丘如是持戒，修
xí shèng fǎ zhèng niàn wú dǎo yǔ bā wàn sì qiān zhū mó
习圣法正念无倒，与八万四千诸魔
jí qí juàn shǔ guàn jiǎ chí bīng lái dào qí suǒ zì yǐn
及其眷属，贯钹持兵来到其所，自隐
qí shēn guān shì bǐ qiū xīn zài hé xíng qiān suì suí zhú nǎi
其身观是比丘心在何行，千岁随逐乃
zhì bú jiàn yī niàn xīn sǎn kě dé nǎo huài yú shì mó zǐ
至不见一念心散可得恼坏。于是魔子
jí yǔ juàn shǔ xiàn qí mó shēn zhí chí dāo móu zài bǐ qiū
及与眷属现其魔身，执持刀铤在比丘
qián yù yǐ xiāng bù bǐ qiū jiàn mó dà zhòng bīng zhàng yù
前，欲以相怖。比丘见魔大众兵仗欲
yǐ xiāng bù zuò shì shì yán ruò wǒ jiè jìng xí yú shèng
以相怖，作是誓言：若我戒净习于圣
fǎ zhèng xíng bù dǎo yǐ shì yuán gù mó zhòng bīng zhàng jiē
法正行不倒，以是缘故，魔众兵仗皆
dāng biàn chéng qīng huáng chì bái zá sè lián huá xū mǎn nuó
当变成青黄赤白杂色莲华、须曼那
huá pó lí shī huá qí miào míng huá yǐ wéi yīng luò
华、婆梨师华、奇妙名华以为璎珞。
shì shí mó zǐ yǔ qí juàn shǔ xíng sè yí fǎ jiē rú wǒ
是时，魔子与其眷属形色仪法皆如我

shēn zì zài wáng jīn gāng qí bǐ qiū shuō shì yǔ shí mó
身。自在王，金刚齐比丘说是语时，魔
zhòng bīng zhàng jí jiē biàn chéng miào sè zhī huá shū miào xiāng
众兵仗即皆变成妙色之华，殊妙香
jié yǐ wéi yīng luò yī qiè zhū mó jiē zì jiàn shēn rú
洁以为瓔珞。一切诸魔皆自见身，如
cǐ bǐ qiū tì chú xū fā zhù rǎn jiā shā mó zǐ jiàn bǐ
此比丘剃除须发著染袈裟。魔子见比
qiū xiàn dà shén lì guài wèi céng yǒu fā xī yǒu xīn yǔ
丘现大神力，怪未曾有发希有心，与
qí juàn shǔ jù lì qí zú zuò rú shì yán rǔ dé hé
其眷属俱礼其足，作如是言：汝得何
fǎ nǎi yǒu shì lì bǐ qiū yán cǐ lì bù cóng yǒu suǒ
法乃有是力？比丘言：此力不从有所
dé shēng yì bù yī yú shēn kǒu yì jí yī qiè fǎ shēng
得生，亦不依于身口意及一切法生。
shì lì bù yī zhù xiāng gù shēng yǐ wú zhù chù gù mó
是力不以住相故生，以无住处故。魔
yán bǐ qiū wǒ yú qiān suì qiú rǔ xīn xíng bù néng zhī
言：比丘，我于千岁求汝心行不能知
chù bǐ qiū yán rǔ ruò yǐ héng hé shā jié qiú zhī yì
处。比丘言：汝若以恒河沙劫求之，亦
bù néng dé hé yǐ gù shì xīn bú zài nèi bú zài
不能得。何以故？是心不在内、不在
wài bú zài zhōng rǔ níng néng dé huàn huà rén xīn suǒ xíng
外、不在中，汝宁能得幻化人心所行

chù fǒu dā yán huàn huà zhī rén shàng wú yǒu xīn kuàng
处否? 答言: 幻化之人尚无有心, 况

xīn xíng chù bī qiū yán rú lái shuō yī qiè fǎ kōng jiē
心行处? 比丘言: 如来说一切法空皆

rú huàn huà cǐ zhōng yì wú xīn wú sī mó yán ruò
如幻化, 此中亦无心无思。魔言: 若

bù dé xīn bù dé sī yún hé yǒu lái qù yǒu yán shuō
不得心不得思, 云何有来去有言说?

bī qiū yán huàn rén qù lái yán shuō wǒ qù lái yán shuō
比丘言: 幻人去来言说, 我去来言说

yì rú shì mó yán rǔ yǐ shì jìn xíng zhù yú chí jiè
亦如是。魔言: 汝以是进行住于持戒

xiū xí shèng fǎ wèi hé suǒ qù bī qiū yán qù wú
修习圣法, 为何所趣? 比丘言: 趣无

suǒ qù mó yán yún hé qù wú suǒ qù bī qiū yán
所趣。魔言: 云何趣无所趣? 比丘言:

shì zhōng wú xiān qù wú jīn qù wú dāng qù wú suǒ
是中无先去、无今去、无当去, 无所

qù zhě jí shì wú zuò tuō mén rǔ wèn yǐ shì jìn xíng
趣者, 即是无作脱门。汝问以是进行

ān yú jiè xiū xí shèng fǎ hé suǒ qù zhě wǒ bú qù
安于戒修习圣法何所趣者, 我不趣

sè shēng bú qù sè miè bú qù sè zhù bú qù shòu
色生、不趣色灭、不趣色住, 不趣受

xiǎng xíng shí miè bú qù shòu xiǎng xíng shí zhù yú yī qiè
想行识灭、不趣受想行识住, 于一切

fǎ yì bú qù shēng yì bú qù miè yì bú qù zhù
法亦不趣生、亦不趣灭、亦不趣住，

shì míng zhèng qù mó zǐ zhèng qù zhě míng bù qǔ sè
是名正趣。魔子，正趣者，名不取色，

bù qǔ shòu xiǎng xíng shí wú suǒ jiàn fǎ shì wǒ suǒ qù
不取受想行识，无所见法是我所趣。

wǒ suǒ qù zhě bù qǔ sè bù qǔ shòu xiǎng xíng shí
我所趣者，不取色，不取受想行识。

wǒ suǒ qù zhě shì zhū shèng suǒ qù mó yán bǐ qiū
我所趣者，是诸圣所趣。魔言：比丘，

yú shì fǎ zhōng yún hé yǒu qù bǐ qiū yán zhū fán fū
于是法中云何有趣？比丘言：诸凡夫

fǎ jí zhū fó fǎ tóng shì yī fǎ wú èr wú bié xué
法及诸佛法，同是一法无二无别。学

fǎ ā luó hàn fǎ pì zhī fó fǎ fó fǎ tóng shì yī
法阿罗汉法、辟支佛法、佛法，同是一

qiè fǎ wú èr wú bié ruò guò qù fǎ ruò wèi lái fǎ
切法无二无别。若过去法、若未来法、

ruò xiàn zài fǎ tóng shì yī fǎ wú èr wú bié wú chū
若现在法，同是一法无二无别，无出

wú shēng yì děng xiāng gù bù shě rú shì zhū fǎ děng xiāng
无生以等相故。不舍如是诸法等相

zhě yù yǐ shì fǎ shì zhòng shēng gù ér wéi shuō fǎ rú
者，欲以是法示众生故而为说法，如

shì qù zhě míng wéi zhèng qù mó zǐ fū zhèng qù zhě
是趣者名为正趣。魔子，夫正趣者，

bú qù yù jiè bú qù sè jiè bú qù wú sè jiè zhù
不趣欲界，不趣色界，不趣无色界。住

děng fǎ zhě yú fǎ shí xiāng bú dòng bú tuì shì míng zhèng
等法者，于法实相不动不退，是名正

qù rú rú qù yī qiè fǎ qù yì rú shì rú fǎ xìng
趣。如如趣，一切法趣亦如是。如法性

qù yī qiè fǎ qù yì rú shì rú shí jì qù yī qiè
趣，一切法趣亦如是。如实际趣，一切

fǎ qù yì rú shì qiú rú shì qù zhě yì bú niàn bú
法趣亦如是求。如是趣者，亦不念不

zhù zhū qù shì míng zhèng qù mó zǐ yǔ jīn gāng qí bǐ
著诸趣，是名正趣。魔子语金刚齐比

qiū rǔ yǐ shì zhèng xíng wéi dé hé fǎ dā yán wǒ
丘：汝以是正行为得何法？答言：我

yǐ shì zhèng xíng dé lí zhū fǎ fēn bié yǐ shì wú niàn
以是正行得离诸法分别，以是无念

wú fēn bié gù jù zú děng xiàng rǔ wèn dé hé fǎ zhě
无分别故具足等相。汝问得何法者，

shì zhèng xíng zhōng wú yǒu dé xiàng wú zēng shàng màn yǐ shì
是正行中无有得相，无增上慢。以是

zhèng xíng yú fǎ wú suǒ dé zhèng xíng zhě jí shì wú xíng
正行于法无所得，正行者即是无行

yì mó zǐ wèn jīn gāng qí bǐ qiū rǔ yǐ cǐ jiè dāng
义。魔子问金刚齐比丘：汝以此戒当

dé hé fǎ dā yán wǒ yǐ cǐ jiè dāng dé ā nòng duō
得何法？答言：我以此戒当得阿耨多

luó sān miào sān pú tí nǎi zhì xiǎo fǎ bù kě dé gù
罗三藐三菩提，乃至小法不可得故。

mó zǐ yán yún hé dé pú tí bī qiū yán sè děng zé
魔子言：云何得菩提？比丘言：色等则

shì dé pú tí shòu xiǎng xíng shí děng zé shì dé pú tí
是得菩提，受想行识等则是得菩提，

yī qiè fǎ děng zé shì dé pú tí mó zǐ yán rú shì
一切法等则是得菩提。魔子言：如是

pú tí yú hé chù qiú bī qiū yán dāng yú wǒ jiàn xìng
菩提于何处求？比丘言：当于我见性

zhōng qiú mó zǐ yán yún hé ér qiú bī qiū yán qiú
中求。魔子言：云何而求？比丘言：求

shí bù qǐ pú tí jiàn mó yán bī qiū rǔ shī shì shuí
时不起菩提见。魔言：比丘，汝师是谁？

shuí suǒ jiào huì biàn nǎi rú shì bī qiū yán bú huài wǒ
谁所教诲辩乃如是？比丘言：不坏我

jiàn xìng ér dé pú tí shì zé wǒ shī bú zài gòu bú
见性而得菩提，是则我师。不在垢、不

zài jìng shì zé wǒ shī ruò shí bú zài yǒu wéi bú zài
在净，是则我师。若识不在有为、不在

wú wéi shì zé wǒ shī ruò bù cóng tuō wén yú zhū fǎ
无为，是则我师。若不从他闻于诸法，

bú zhù bù shě néng dù zhū liú shì zé wǒ shī ruò biàn
不住不舍能度诸流，是则我师。若遍

zhī yī qiè fǎ ér bú zhì yī qiè fǎ shì zé wǒ shī
知一切法而不至一切法，是则我师。

ruò yī qiè suǒ shuō yīn shēng yán cí yú bù kě shuō zhū
若一切所说音声言辞，于不可说诸
fǎ xiàngzhōng ér bú dòngzhuǎn shì zé wǒ shī ruò yī qiè
法相中而不动转，是则我师。若一切
fǎ bù shēng bù qǐ bù chū ér néng zhuǎnshèng fǎ lún shì
法不生不起不出而能转圣法轮，是
zé wǒ shī bú zhù cǐ àn bú zài bǐ àn bú zài
则我师。不住此岸、不在彼岸、不在
zhōng liú shì zé wǒ shī ruò yī qiè fǎ bù shēng gù shēng
中流，是则我师。若一切法不生故生，
shì zé wǒ shī ruò yī qiè fǎ bú miè gù miè shì zé
是则我师。若一切法不灭故灭，是则
wǒ shī wǒ suí rú shì shī jiāo gù biàn rú shì mó zǐ
我师。我随如是师教故辩如是。魔子
yán rú lái yǐ hé ér zhuǎn fǎ lún dā yán rú lái
言：如来以何而转法轮？答言：如来
yú sè bù zhuǎn bù hái sè rú sè fǎ sè kōng
于色不转不还，色如、色法、色空、
sè wú xiàng sè wú zuò sè miè sè lí sè wú
色无相、色无作、色灭、色离、色无
shēng sè xiàng sè xìng yì bù zhuǎn bù hái shòu xiǎng xíng
生、色相、色性亦不转不还；受想行
shí bù zhuǎn bù hái shí rú shí fǎ shí kōng shí
识不转不还，识如、识法、识空、识
wú xiàng shí wú zuò shí miè shí lí shí wú shēng
无相、识无作、识灭、识离、识无生、

shí xiàng shí xìng yì bù zhuǎn bù hái rú lái yǐ shì yī
识相、识性亦不转不还。如来以是一
qiè fǎ bù zhuǎn gù zhuǎn yú fǎ lún rú shì fǎ lún ruò
切法不转故转于法轮，如是法轮若
zhuǎn ruò bù zhuǎn yú wú liàng fǎ xìng zhōng bù chū guò ruò
转若不转，于无量法性终不出过。若
néng jiě cǐ zhuǎn fǎ lún zhě shì rén zé néng zhuǎn yú fǎ
能解此转法轮者，是人则能转于法
lún ěr shí mó zǐ jí qí juàn shǔ jiē wéi jīn gāng qí
轮。尔时，魔子及其眷属，皆为金刚齐
bǐ qiū zuò dì zǐ fā shì yán wǒ cóng jīn rì guī yī
比丘作弟子，发是言：我从今日归依
yú shī bǐ qiū yán rǔ mò guī yī wǒ dāng guī yī jìng
于师。比丘言：汝莫归依我，当归依净
míng guāng wáng fó wǒ suǒ shuō zhě shì fó suǒ jiào mó zǐ
明光王佛！我所说者是佛所教。魔子
yán kě gòng yì fó shí jīn gāng qí bǐ qiū yǔ mó zǐ
言：可共诣佛。时金刚齐比丘，与魔子
jí bā wàn sì qiān mó zhòng jù yì jìng míng guāng wáng fó
及八万四千魔众，俱诣净明光王佛
suǒ tóu miàn lǐ fó zú hé zhǎng gōng jìng zài yī miàn
所，头面礼佛足，合掌恭敬在一面
lì jìng míng guāng wáng fó yīn qí jìng jiè jí shèng fǎ xíng
立。净明光王佛因其净戒及圣法行，
wéi shuō rú shì fǎ jiē dé bú tuì yú ā nòu duō luó sān
为说如是法，皆得不退于阿耨多罗三

miǎo sān pú tí
藐三菩提。

zì zài wáng bǐ shí jīn gāng qí bǐ qiū qǐ yì rén
自在王，彼时金刚齐比丘岂异人

hū rǔ shēn shì yě zhàng ài mó zǐ zhě chí dì pú
乎？汝身是也。障碍魔子者，持地菩

sà shì zì zài wáng shì míng pú sà mó hē sà jiè zì
萨是。自在王，是名菩萨摩诃萨戒自

zài pú sà dé shì jiè zì zài zhě néng shì zhòngshēng bù
在。菩萨得是戒自在者，能示众生不

sī yì yuàn lì jiào huà wú liàng zhòngshēng yú ā nù duō
思议愿力，教化无量众生于阿耨多

luó sān miǎo sān pú tí yì néng zì jiàng mó yuàn jí chéng
罗三藐三菩提，亦能自降魔怨，疾成

ā nù duō luó sān miǎo sān pú tí
阿耨多罗三藐三菩提。

fó gào zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà shén
佛告自在王：何谓菩萨摩诃萨神

tōng zì zài wèi tiān yǎn tiān ěr tuō xīn zhì sù mìng
通自在？谓天眼、天耳、他心智、宿命

zhì rú yì zú zì zài wáng hé wèi pú sà tiān yǎn zì
智、如意足。自在王，何谓菩萨天眼自

zài yě ruò pú sà yǎn gēn bù wéi qiáng bì shān lín
在也？若菩萨眼根，不为墙壁山林、

xū mí tiě wéi shì jiè zhōng jiān zhī suǒ zhàng ài shì míng
须弥铁围、世界中间之所障碍，是名

tiān yǎn zì zài pú sà yǐ shì wú ài yǎn gēn jiàn shí
天眼自在。菩萨以是无碍眼根，见十
fāng wú liàng ā sēng zhī fó dù wéi yī fó dù hé yǐ
方无量阿僧祇佛土为一佛土。何以
gù kōng xiàng wú bié yì gù ér zhū fó dù bǐ cǐ suī
故？空相无别异故，而诸佛土彼此虽
bié ér bù hé bú yì yòu jiàn zhū fó dà zhòng wéi rào
别而不合不异。又见诸佛大众围绕
jiē wéi yī fó yǐ fǎ xìng bú huài xiāng gù yǐ jiàn yī
皆为一佛，以法性不坏相故。以见一
fó jìng gù jiàn yī qiè fó jìng yǐ yī qiè fó jìng gù jiàn
佛净故见一切佛净，以一切佛净故见
zì shēn jìng zì shēn jìng gù jiàn yī qiè fǎ jìng yú zì
自身净，自身净故见一切法净，于自
shēn jìng zhū jìng zhī zhōng bù shēng èr xiàng yòu jiàn zhū fó
身净诸净之中不生二相。又见诸佛
dì zǐ bú yì jiàn fó jìng pú sà yǐ jiàn dì zǐ zhèng
弟子不异见佛净，菩萨以见弟子正
jiàn jiàn fó yǐ jiàn fó zhèng jiàn jiàn dì zǐ yòu pú sà
见见佛，以见佛正见见弟子。又菩萨
yú shí fāng wú liàng ā sēng zhī shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng
于十方无量阿僧祇世界所有众生，
ruò dì yù ruò chù shēng ruò è guǐ ruò rén ruò
若地狱、若畜生、若饿鬼、若人、若
tiān chú wú sè jiè jí yǐ tiān yǎn xī jiē néng jiàn shēng
天，除无色界，即以天眼悉皆能见生

sǐ suǒ qù shàn è zhī chù yòu zhī zhòngshēng háng yè jí
死所趣善 恶之处，又知众生行业及

bào pú sà suī jiàn zhòngshēng bù qǔ zhòngshēng xiàng hé
报。菩萨虽见众生不取众生相。何

yī gù xìn wú wǒ jì gù suī jiàn háng yè jí bào ér
以故？信无我际故，虽见行业及报而

zhī yī qiè fǎ wú yè wú bào pú sà yǐ shì tiān yǎn
知一切法无业无报。菩萨以是天眼，

jiàn yī qiè sè jiē wú sè xiàng xìn yī qiè fǎ wú suǒ
见一切色皆无色相，信一切法无所

yǒu gù zhī zhū xíng sè jiē shì xū wàng běn lái bù shēng
有故，知诸形色皆是虚妄，本来不生

gù shì míng pú sà tiān yǎn pú sà dé shì tiān yǎn zhì
故。是名菩萨天眼。菩萨得是天眼智

lì gù suí suǒ néng jiàn huò jiàn yǒu shù sè huò jiàn wú
力故，随所能见，或见有数色，或见无

shù sè huò wú suǒ bú jiàn pú sà suī zài bǎi qiān wàn
数色，或无所不见。菩萨虽在百千万

zhǒng zhòngshēng zhī zhōng ér néng rù yú chán dìng bèi shě sān
种众生之中，而能入于禅定背舍三

mèi nǎi zhì bú jiàn yǒu yī zhòngshēng hé yǐ gù pú
昧，乃至不见有一众生。何以故？菩

sà dá zhū fǎ wú wǒ rú gù shì pú sà yú sè jiè zhū
萨达诸法无我如故。是菩萨于色界诸

tiān jìng miào xíng qián wéi xiàn qí shēn lìng zhū tiān zǐ jiàn
天净妙形前，为现其身令诸天子见，

ér shì pú sà yì jiàn zhū tiān shēn pú sà yòu néng lìng zhū
而是菩萨亦见诸天神。菩萨又能令诸
tiān jiàn qí shēn ér zhū tiān bú zì jiàn shēn huò lìng zhū
天见其身，而诸天不自见身，或令诸
tiān zì jiàn qí shēn ér bú jiàn pú sà shēn zì zài wáng
天自见其身，而不见菩萨身。自在王，
shì míng pú sà tiān yǎn zì zài
是名菩萨天眼自在。

zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà tiān ěr zì
自在王，何谓菩萨摩诃萨天耳自
zài ruò pú sà dé shì tiān ěr yú shí fāng wú liàng ā
在？若菩萨得是天耳，于十方无量阿
sēng zhī shì jiè suǒ yǒu zhū shēng tiān shēng yè chā qián
僧祇世界所有诸声，天声、夜叉、乾
tà pó ā xiū luó jiā lóu luó jǐn nuó luó mó
闍婆、阿修罗、迦楼罗、紧那罗、摩
hóu luó qié rén fēi rén shēng xī jiē dé wén wén shì
睺罗伽、人非人声，悉皆得闻。闻是
shēng shí yú zhū shēng zhōng wú suǒ fēn bié xìn yī qiè shēng
声时，于诸声中无所分别，信一切声
shì bù kě shuō xiàng yòu wén shì shēng bù shēng wǒ xiàng
是不可说相。又闻是声，不生我相、
zhòng shēng xiàng jí yīn shēng xiàng dá yī qiè shēng běn lái bù
众生相及音声相，达一切声本来不
kě shuō xiàng xìn zhī shì shēng wú yǒu zhù shí pú sà ěr
可说相，信知是声无有住时。菩萨耳

xìng ěr shí xìng wú yǒu ài gù wén shì shēng shí jiě qí
性耳识性无有碍故，闻是声时解其
shí yì zhě yī qiè shēng bù kě shuō shì miè xiāng gù yǐ
实义者，一切声不可说是灭相故。以
shì shí yì ér yī yú yì bù yī yú shēng yī qiè fǎ
是实义，而依于义不依于声，一切法
wú shēng xiāng gù yòu wén shí fāng wú liàng ā sēng zhǐ xiàn
无生相故。又闻十方无量阿僧祇现
zài zhū fó zhī suǒ shuō fǎ ér wú yǒu ài rú suǒ wén néng
在诸佛之所说法而无有碍，如所闻能
chí chí yǐ bú wàng hé yǐ gù pú sà nǎi zhì wú yǒu
持。持已不忘。何以故？菩萨乃至无有
yī jù bù zhī ér miè pú sà yǒu suǒ wèn fǎ ruò yǒu
一句不知而灭。菩萨有所问法，若有
lòu ruò wú lòu ruò yǒu wéi ruò wú wéi ruò shì fǎ ruò
漏若无漏、若有为若无为、若世法若
chū shì fǎ ruò shàn ruò bú shàn ruò yǒu zuì ruò wú zuì
出世法、若善若不善、若有罪若无罪、
ruò shēng wén chéng ruò pì zhī fó chéng ruò fó chéng néng lìng
若声闻乘若辟支佛乘若佛乘，能令
shì fǎ rù yī xìng wèi wèi lí zì xìng suī yǒu suǒ wèn
是法入一性味，谓离自性。虽有所问
bú zhù liù chén suī fù wén fǎ bú zhù zhū xiàng pú sà
不著六尘，虽复闻法不住诸相。菩萨
guì fǎ yī fǎ bù yī fēi fǎ hé děng wéi fǎ fǎ míng
贵法，依法不依非法。何等为法？法名

lí rǎn fǎ míng wú xiàng fǎ míng wú wéi fǎ míng wú
离染，法名无相，法名无为，法名无
guī chù fǎ míng wú shēng wú qǐ wú dé fǎ míng wú
归处，法名无生无起无得，法名无
bǐ yú shì fǎ zhōng yǐ xiāng fēn bié qǔ shě xì lùn shì
比。于是法中以相分别，取舍戏论是
míng fēi fǎ zì zài wáng pú sà yī yú yì bù yī yǔ
名非法。自在王，菩萨依于义不依语，
bù lí yǔ rù yì xīn tīng fǎ yún hé míng rù yì xīn
不离语入义心听法。云何名入义心？
bú duò kōng yì jiàn wú xiàng yì jiàn wú zuò yì jiàn
不堕空义见，无相义见，无作义见，
shì míng rù yì xīn pú sà yǐ shì rù yì xīn tīng fǎ yī
是名入义心。菩萨以是入义心听法依
yú yì shì yì bù kě dé bù kě dé yì bù kě dé
于义，是义不可得，不可得亦不可得。
yòu zì zài wáng pú sà ruò néng rú shì tīng zhū fó fǎ
又自在王，菩萨若能如是听诸佛法，
yī liǎo yì jīng bù yī bù liǎo yì jīng liǎo yì jīng zhě
依了义经不依不了义经。了义经者，
yī qiè zhū jīng jiē shì liǎo yì yǐ yī yì gù yī qiè
一切诸经皆是了义，以依义故，一切
fǎ bù kě shuō gù pú sà rú shì míng wéi yī liǎo yì
法不可说故。菩萨如是名为依了义
jīng ruò rén yú yī qiè jīng bù néng rú shì yī yì shì
经。若人于一切经不能如是依义，是

míng bù liǎo yì hé gù míng bù liǎo shì rén bù liǎo yì
名不了义。何故名不了？是人不了义

gù xíng chén gù dào cháng wéi suǒ qiān wéi shuí suǒ qiān
故，行尘垢道常为所牵。为谁所牵？

wéi shēng suǒ qiān liǎo yì zhě bù suí yú shēng hé yǐ gù
为声所牵。了义者不随于声。何以故？

qí yì bù kě shuō gù pú sà zhī yī qiè fǎ lí zhū biān
其义不可说故。菩萨知一切法离诸边

fēi liǎo xiàng zì zài wáng yī rú shì yì qù fǎ zhě
非了相。自在王，依如是义趣法者，

yī qiè zhū jīng jiē shì liǎo yì bù rú shì yī zhě yī
一切诸经皆是了义。不如是依者，一

qiè zhū jīng jiē shì bù liǎo yì yòu zì zài wáng pú sà
切诸经皆是不了义。又自在王，菩萨

yú zhū fó suǒ tīng shòu fǎ shí yī yú zhì bù yī shí
于诸佛所听受法时，依于智不依识。

hé yǐ gù pú sà zhī shí xū wàng rú huàn lí xiàng wú
何以故？菩萨知识虚妄如幻离相，无

xìng wú sè wú xíng wú duì bù kě shí rú shì zhī shí
性无色无形无对不可识，如是知识

xiāng jí míng wéi zhì bù míng wéi shí pú sà yī zhì gù
相即名为智，不名为识。菩萨依智故

bù suí shí zhī tuō shí yì bú shì shí shì gù bù zhù
不随识，知他识亦不是识，是故不著

shí rú gù shuō zhì rú zì zài wáng yī zhì pú sà bú
识如，故说智如。自在王，依智菩萨不

zhù yú shí néng zhī tuō shuō ér wéi shuō fǎ yòu zì zài
住于识，能知他说而为说法。又自在
wáng pú sà shuō fǎ shí suī shuō zhòng shēng míng ér yī
王，菩萨说法时，虽说众生名，而依
yú fǎ bù yī zhòngshēng hé yī gù ruò yú wǒ fǎ zhōng
于法不依众生。何以故？若于我法中
shí yǒu zhòngshēng zhě zhōng wú jìng wú jiě shì gù zì
实有众生者，终无净无解。是故，自
zài wáng yī qiè fǎ bì jìng wú wǒ wú zhòngshēng rú lái
在王，一切法毕竟无我无众生，如来
yī shì fǎ gù shuō yǒu zhòngshēng zhū fǎ shí wú zhòngshēng
以世法故说有众生，诸法实无众生，
shì gù pú sà yī yú fǎ bù yī zhòngshēng fǎ zhě jí
是故菩萨依于法不依众生。法者即
shì fǎ xìng yì fǎ xìng zhě shì bù shēng xìng yì bù shēng
是法性义，法性者是不生性义，不生
zhě shì bì jìng bù qǐ bú zuò yì yì zhě shì bù kě shuō
者是毕竟不起不作义，义者是不可说
yì hé yī gù yǐ yǔ shuō fǎ fǎ bú zài yǔ zhōng
义。何以故？以语说法法不在语中，
shì gù yǐ yǔ shì yì yǒu suǒ shì shuō jiē fēi yǔ fēi shuō
是故以语示义。有所示说皆非语非说，
yǒu suǒ fēn bié yǒu suǒ shuō zhě jí fēi fó fǎ wú fēn
有所分别、有所说者即非佛法，无分
bié wú suǒ shuō jí shì fó fǎ shì gù yán wú shuō shì fó
别无所说即是佛法，是故言无说是佛

fǎ ruò rén yù rù fó fǎ yīng rú shì rù ér yǐ yǔ shuō
法。若人欲入佛法应如是入而以语说
zhòngshēng ruò shuō fǎ bù yīngshēngjiàn ruò yǒu èr zhě bù
众生，若说法不应生见。若有二者不
míng fó yǔ wú èr wú fēn bié jí shì fó yǔ ruò yǒu
名佛语，无二无分别即是佛语。若有
yán shēng jí fēi fó fǎ ruò yǒu lùn shuō yì fēi fó fǎ
言声即非佛法，若有论说亦非佛法，
ruò wú yán shēng yì wú lùn shuō shì míng fó fǎ shì gù
若无言声亦无论说是名佛法。是故，
zì zài wáng ruò pú sà rù fó fǎ zhōng zé dé rú shì
自在王，若菩萨入佛法中，则得如是
tiān ěr yǐ yī qiè shēng suí zhū fǎ shí xiāngxíng néng dé
天耳，以一切声随诸法实相行，能得
ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí zì zài wáng shì míng
阿耨多罗三藐三菩提。自在王，是名
pú sà tiān ěr zì zài
菩萨天耳自在。

zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà tuō xīn zhì
自在王，何谓菩萨摩诃萨他心智
zì zài ruò pú sà dé tuō xīn zhì zì zài zhě yǐ jǐ
自在？若菩萨得他心智自在者，以己
xīn zhī tuō xīn suǒ zhì zhī chù wéi zhòng shuō fǎ xiān guān
心知他心，所至之处为众说法先观
zhòng xīn zhī shì zhòngshēng yǒu hé shēn xīn hé xíng hé
众心，知是众生有何深心、何行、何

yīn hé xiàng suí ér wéi shuō pú sà zì xīn jìng gù
因、何相，随而为说。菩萨自心净故，
rù yī qiè zhòngshēng xīn jìng zì zài wáng pì rú míng jìng
入一切众生心净。自在王，譬如明镜
zhào zhū xíng sè xiàng mào cháng duǎn dà xiǎo cū xì suí
照诸形色，相貌长短、大小粗细，随
qí běn xíng jiē yǒu xiàng xiàn bù zēng bù jiǎn jìng wú fēn
其本形皆有像现，不增不减镜无分
bié yǐ míng jìng gù néng shì zhū xiàng pú sà yì rú shì
别，以明净故能示诸像。菩萨亦如是，
yǐ zì xīn jìng fǎ xìng zhào míng gù zhòngshēng suǒ qǐ xīn
以自心净法性照明故，众生所起心
xīn shù fǎ jiē néng dé zhī ér wú suǒ ài ruò shì zhòng
心数法，皆能得知而无所碍。若是众
zhōng yǒu duō yù zhě néng zhī qí xīn yì jiàn lí yù
中有多欲者，能知其心，亦见离欲
xiàng hé yǐ gù xīn xiàng fēi rǎn gù ruò zhòngzhōng yǒu
相。何以故？心相非染故。若众中有
duō huì duō chī néng zhī qí xīn yì jiàn lí huì lí chī
多恚多痴，能知其心，亦见离恚离痴
xiàng hé yǐ gù xīn xiàng fēi huì fēi chī gù ruò zhòng
相。何以故？心相非恚非痴故。若众
zhōng yǒu yuè shēng wén chéng zhě zhī qí xíng dào fǎ xìng bú
中有乐声闻乘者，知其行道法性不
zuò xiǎo ruò zhòngzhōng yǒu lè pì zhī fó dào zhě zhī qí
作小。若众中有乐辟支佛道者，知其

xíng dào fǎ xìng bú zuò zhōng ruò zhòngzhōng yǒu lè dà chéng
行道法性不作中。若众中有乐大乘

zhě zhī qí xíng dào fǎ xìng bú zuò dà pú sà suí zhī
者，知其行道法性不作大。菩萨随知

zhòngshēng xīn xìng ér wéi shuō fǎ bù qǔ xīn xiàng suī zhī
众生心性而为说法，不取心相；虽知

zhū chéng ér wéi shuō fǎ bú huài fǎ xìng bú huài fǎ xìng
诸乘而为说法，不坏法性；不坏法性

gù bú huài yī qiè xìng ér zhī zhòngshēng suǒ xíng pú sà
故不坏一切性，而知众生所行。菩萨

zì yǐ xīn guān tā xīn zì xīn tuō xīn wú wéi wú shùn
自以心观他心，自心他心无违无顺，

yì zhī zhòngshēng xīn xiàng xù shēng yòu zhī xīn xìng jí shì
亦知众生心相续生，又知心性即是

fǎ xìng zì zài wáng shì míng pú sà tuō xīn zhì zì zài
法性。自在王，是名菩萨他心智自在。

yǐ shì zì zài gù yú tiānshàng rén zhōng wú bù zhī shí
以是自在故，于天上人中无不知识。

zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà sù mìng zhì
自在王，何谓菩萨摩诃萨宿命智

zì zài ruò pú sà dé sù mìng zhì zì zài yǐ niàn lì
自在？若菩萨得宿命智自在，以念力

qiáng gù dìng gēn lì gù yì běn suǒ shēng zì shēn tuō shēn
强故，定根利故，忆本所生自身他身

héng shā jié shì ér wéi tuō shuō wǒ yú bǐ chù rú shì
恒沙劫事而为他说：我于彼处如是

zhǒng lèi xìng míng shòu mìng shòu rú shì kǔ lè yòu zhī zhòng
种类姓名寿命，受如是苦乐。又知众
shēng sù shì suǒ zhòng shàn gēn yǒu yīn lì zhě yǒu yuán lì
生宿世所种善根，有因力者，有缘力
zhě shì rén yǒu shēng wén yīn shì rén yǒu pì zhī fó yīn
者，是人有声闻因，是人有辟支佛因，
shì rén yǒu dà chéng yīn zhī qí xiān shì suǒ yīn rú shì
是人有大乘因，知其先世所因，如是
suí qí suǒ yīng ér wéi shuō fǎ pú sà dé shì sù mìng zhì
随其所应而为说法。菩萨得是宿命智
gù zì zhī běn shēng yú zhū fó suǒ zhòng zhū shàn gēn ruò
故，自知本生于诸佛所种诸善根。若
xiān shì yǒu shàn gēn ér bù huí xiàng ā nòu duō luó sān
先世有善根，而不回向阿耨多罗三
miǎo sān pú tí zhě jīn dāng yǐ shì shàn gēn huí xiàng pú
藐三菩提者，今当以是善根回向。菩
sà suī zhī sù mìng yì zhī xiān shì fǎ wú yǒu lái zhě bú
萨虽知宿命亦知先世法无有来者，不
jiàn fǎ cóng xiān shì zhì hòu shì yì bú jiàn jīn shì zhì xiān
见法从先世至后世，亦不见今世至先
shì zhī yī qiè fǎ wú suǒ cóng lái yì wú suǒ qù yòu
世，知一切法无所从来亦无所去，又
niàn xiān jì bù shēng xiān jiàn yì bù shēng hòu jì zhōng jiàn
念先际不生先见，亦不生后际中见
biān jiàn zhī yī qiè fǎ wú biān wú zhōng pú sà suī niàn
边见，知一切法无边无中。菩萨虽念

zhòngshēng sù mìng yì zhī xiān jì sè lí xiàng zhī xiān jì
众 生 宿 命 ， 亦 知 先 际 色 离 相 ， 知 先 际
shòu xiǎng xíng shí lí xiàng xiān jì wǔ yīn lí xiàng jí shì
受 想 行 识 离 相 ， 先 际 五 阴 离 相 即 是
hòu jì wǔ yīn lí xiàng hòu jì lí xiàng jí shì xiàn zài
后 际 五 阴 离 相 ， 后 际 离 相 即 是 现 在
lí xiàng pú sà zhī xiān jì yī qiè fǎ xìng kōng zhī xiàn
离 相 。 菩 萨 知 先 际 一 切 法 性 空 ， 知 现
zài yī qiè fǎ xìng kōng zhī hòu jì yī qiè fǎ xìng kōng
在 一 切 法 性 空 ， 知 后 际 一 切 法 性 空 。

zì zài wáng pú sà rú shì zhī sù mìng shí shàn gēn zēng
自 在 王 ， 菩 萨 如 是 知 宿 命 时 善 根 增
zhǎng xiān shì zuì yè yīn yuán miè jìn hé yǐ gù pú
长 ， 先 世 罪 业 因 缘 灭 尽 。 何 以 故 ？ 菩
sà dá yī qiè fǎ xiàng wú xīn wú gù chéng rú shì zhì
萨 达 一 切 法 相 无 新 无 故 ， 成 如 是 智
yǐ xìn jiě yī qiè yǒu wéi fǎ jiē kōng rú mèng zì zài
已 ， 信 解 一 切 有 为 法 皆 空 如 梦 。 自 在
wáng pì rú mèng zhōng jiàn shēng sǐ kǔ lè pú sà xìn jiě
王 ， 譬 如 梦 中 见 生 死 苦 乐 ， 菩 萨 信 解
yī qiè yǒu wéi fǎ yì rú shì rú shì xìn jiě zhě wǎng
一 切 有 为 法 亦 如 是 。 如 是 信 解 者 ， 往
lái shēng sǐ xīn bù pí juàn yú zhòngshēng zhōng ér shēng bēi
来 生 死 心 不 疲 倦 ， 于 众 生 中 而 生 悲
xīn yú yī qiè fǎ shēng jiǎ zuò xiàng pú sà zuò shì niàn
心 ， 于 一 切 法 生 假 作 相 。 菩 萨 作 是 念 ：

rú wǒ ruò gān qiān wàn yì jié shēng sǐ wǎng lái , jīe xū
如我若干千万亿劫生死往来，皆虚
wàng wú suǒ yǒu yī qiè zhòngshēng yì rú shì shēng sǐ wǎng
妄无所有。一切众生亦如是，生死往
lái xū wàng bù shí shí míng bù qǐ sì dà sì dà shì
来虚妄不实。实名不起四大，四大是
xū wàng fǎ zì zài wáng pú sà jiàn sù mìng shí zhū yǒu
虚妄法。自在王，菩萨见宿命时，诸有
wéi fǎ jīe shì xū wàng hé yǐ gù pú sà niàn xiān shì
为法皆是虚妄。何以故？菩萨念先世
zhuǎn lún wáng lè jīe xī wú chángbiàn yì zhī xiàng niàn dì
转轮王乐，皆悉无常变异之相；念帝
shì lè yì jīe wú chángbiàn yì zhī xiàng yì jiàn zhū fó
释乐，亦皆无常变异之相；亦见诸佛
yán jìng shì jiè shēng wén zhòng yán jìng pú sà zhòng yán jìng
严净世界，声闻众严净，菩萨众严净，
suǒ yòng zhū wù yán jìng yì niàn zhū fó sè shēn jù zú ér
所用诸物严净，亦念诸佛色身具足而
zhuǎn fǎ lún jīe xī wú chángbiàn yì zhī xiàng rú shì niàn
转法轮，皆悉无常变异之相。如是念
shí yú yǒu wéi fǎ wú suǒ tān xī hé yǐ gù pú sà
时，于有为法无所贪惜。何以故？菩萨
zuò shì niàn rú shì jìng dì zhū fó sè shēn wú cháng miè
作是念：如是净土诸佛色身无常灭
jìn kuàng wǒ suǒ zhù jí rù wú wǒ wú wǒ suǒ fǎ
尽，况我所著？即入无我无我所法

zhōng yī yú wú cháng biàn yì zhī xiàng zuò rú shì niàn
中。依于无常变异之相，作如是念：

zhū yǒu wéi fǎ jiē xī wú cháng zhòng shēng yú cǐ ér shēng
诸有为法皆悉无常，众生于此而生

cháng xiǎng jí yú zhòng shēng shēng dà bēi xīn yú yī qiè
常想。即于众生生大悲心，于一切

fǎ shēng fàng shě xiǎng zì zài wáng shì wéi pú sà sù mìng
法生放舍想。自在王，是为菩萨宿命

zhì zì zài pú sà dé shì zì zài xìn yī qiè fǎ wú
智自在。菩萨得是自在，信一切法无

cháng ér wéi chéng zhòng shēng gù shòu shēn wéi bú shòu gù shòu
常，而为成众生故受身，为不受故受，

wéi bù qǔ gù qǔ dàn wéi jiào huà yī qiè zhòng shēng gù
为不取故取，但为教化一切众生故。

zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà rú yì zú
自在王，何谓菩萨摩诃萨如意足

zì zài ruò pú sà xīn zì zài gù cóng shèng xiāng shēng rú
自在？若菩萨心自在故，从圣相生如

yì zú yù lì jìn lì duàn háng xìn jiě lì pú sà
意足欲力、进力、断行信解力。菩萨

dé shì xìn jiě rú yì zú fēi zuò fēi qǐ ruò yù pǔ zhì
得是信解如意足非作非起，若欲普至

héng shā shì jiè yī niàn zhī qǐng jiē néng dé zhì bǐ zhū
恒沙世界，一念之顷皆能得至。彼诸

zhòng shēng jiē jiàn qí lái ér zì yú xiān běn chù bú dòng
众生皆见其来，而自于先本处不动。

bǐ jiàn shuō fǎ ér yú cǐ chù shuō fǎ bù jué zì zài
彼见说法，而于此处说法不绝。自在
wáng shì míng pú sà rú yì zú zì zài pú sà yǐ shì
王，是名菩萨如意足自在。菩萨以是
rú yì zú zì zài lì ruò yǒu zhòng shēng yīng yǐ rú yì
如意足自在力，若有众生应以如意
zú dù zhě yǐ rú yì zú dù zhī ruò zhū tiān rén zhù
足度者，以如意足度之。若诸天人著
chángxiàng zhě shì qí jié shāo shì zhū zhòngshēng jiàn sān qiān
常相者，示其劫烧。是诸众生见三千
dà qiān shì jiè pǔ jiē shāo jìn ér shì shì jiè wú suǒ sǔn
大千世界普皆烧尽，而是世界无所损
jiǎn ruò yǒu zhòngshēng màn xīn zì dà zé zuò zhí jīn gāng
减。若有众生慢心自大，则作执金刚
shén zhí huǒ yàn jīn gāng chǔ ér yǐ shì zhī lìng shēng kǒng
神，执火焰金刚杵而以示之，令生恐
wèi chú qí màn xīn zì guī lǐ jìng ruò yǒu zhòngshēng lè
畏除其慢心自归礼敬。若有众生乐
zhuǎn lún wáng xíng zhě yǐ zhuǎn lún wáng shēn ér wéi shuō fǎ
转轮王形者，以转轮王身而为说法。
ruò yǒu zhòngshēng lè shì tí huán yīn xíng zhě yǐ shì tí
若有众生乐释提桓因形者，以释提
huán yīn shēn ér wéi shuō fǎ ruò yǒu zhòngshēng lè fàn tiān
桓因身而为说法。若有众生乐梵天
wáng xíng zhě yǐ fàn tiān wáng shēn ér wéi shuō fǎ ruò yǒu
王形者，以梵天王身而为说法。若有

zhòngshēng lè mó wáng xíng zhě yǐ mó wáng shēn ér wéi shuō
众生乐魔王形者，以魔王身而为说
fǎ ruò yǒu zhòngshēng lè jiàn fó shēn zhě zé xiàn fó shēn
法。若有众生乐见佛身者，则现佛身
ér wéi shuō fǎ pú sà huò wéi zhòngshēng zhù yú kōng zhōng
而为说法。菩萨或为众生住于空中
jié jiā fū zuò shēn fàng guāng míng ér wéi shuō fǎ huò yǒu
结跏趺坐，身放光明而为说法。或有
zhòngshēng lè yán jìng shì jiè zhě zé wéi zhuāng yán sān qiān
众生乐严净世界者，则为庄严三千
dà qiān shì jiè xuán zēng fān gài shù zhū zhuàng fān yǐ
大千世界，悬缁幡盖，竖诸幢幡，以
bǎo luó wǎng biàn fù qí shàng shāo zhū míng xiāng zuò zhòng jì
宝罗网遍覆其上，烧诸名香，作众伎
lè rán hòu shuō fǎ huò wéi zhòngshēng xiàn sān qiān dà qiān
乐，然后说法。或为众生现三千大千
shì jiè wéi yī hǎi shuǐ qīng hóng chì bái zhǒng zhǒng lián huá
世界为一海水，青红赤白种种莲华
biàn fù qí shàng yú qí shuǐ zhōng xiàn shī zǐ zuò shēn chù
遍覆其上，于其水中现师子坐，身处
qí shàng ér wéi shuō fǎ huò wéi zhòngshēng zì xiàn qí shēn
其上而为说法。或为众生自现其身，
zuò xū mí shān dǐng ér wéi shuō fǎ shēng zhì fàn tiān huò
坐须弥山顶而为说法，声至梵天。或
wéi zhòngshēng bú xiàn qí shēn dàn yǐ yīn shēng ér wéi shuō
为众生不现其身，但以音声而为说

fǎ huò wéi zhòngshēngxiànqián tà pó shēn yǐ zhòng yuè yīn
法。或为众生现乾闥婆身，以众乐音

ér wéi shuō fǎ huò wéi zhòngshēngxiànlóngwángshēn qǐ yún
而为说法。或为众生现龙王身，起云

léi zhèn fàng dà diànguāng yòu zhù dà yǔ ér wéi shuō fǎ
雷震放大电光，又霏大雨而为说法。

huò yǒu zhòngshēng jī kě bī qiē zé yǔ tiān shí shēn dé
或有众生饥渴逼切，则与天食身得

chōng mǎn jù zú yuè lè ér wéi shuō fǎ ruò yǒu dì yù
充满，具足悦乐而为说法。若有地狱

zhòngshēng kǔ nǎo bī pò ér yǐ shén lì miè dì yù huǒ
众生苦恼逼迫，而以神力灭地狱火，

yǐ tiān jīng qì lìng qí máo kǒng jiē dé ān lè ér wéi shuō
以天精气令其毛孔皆得安乐而为说

fǎ ruò yǒu máng zhě rú yì shén lì yǐ tiān yǎn yǔ lìng
法。若有盲者，如意神力以天眼与，令

dé kāi míng ér wéi shuō fǎ ruò yǒu lóng zhě rú yì shén
得开明而为说法。若有聋者，如意神

lì yǔ qí ěr gēn lìng dé wén shēng ér wéi shuō fǎ ruò
力与其耳根，令得闻声而为说法。若

yǒu zhǒngzhǒng bìng zì yǐ shén lì lìng qí chú yù ér wéi
有种种病，自以神力令其除愈而为

shuō fǎ ruò yǒu fàn zuì sòng zhì sǐ chù rú yì shén lì
说法。若有犯罪送至死处，如意神力

huà rén dài zhī lìng dé miǎn zuì xīn dé ān lè ér wéi shuō
化人代之，令得免罪心得安乐而为说

fǎ ruò yǒu zhòngshēng yuè zú zhǎn shǒu wán jié ěr bí
法。若有众生别足斩手、刑截耳鼻、
xíng cán chǒu lòu cháng zì kuì chǐ ér xīn tuì méi rú yì
形残丑陋，常自愧耻而心退没，如意
shén lì jiē lìng wán jù ér wéi shuō fǎ ruò yǒu zhòngshēng
神力皆令完具而为说法。若有众生
zài yú tāi zhōng cáng xuè shǐ niào bú jìng zhī chù rú yì
在于胎中藏血屎尿不净之处，如意
shén lì huà zuò bǎo tái lóu gé lìng chù qí zhōng yì chéng
神力化作宝台楼阁令处其中，亦成
yì shí ér wéi shuō fǎ ruò qí shǐ shēng zhū gēn wèi chéng
意识而为说法。若其始生诸根未成，
rú yì shén lì lìng qí jù zú kān rèn tīng shòu ér wéi shuō
如意神力令其具足，堪任听受而为说
fǎ zì zài wáng shì míng pú sà chéng rú yì zú yǐ
法。自在王，是名菩萨成如意足，以
rú shì děng zhǒng zhǒng bù sī yì shén lì ér wéi shuō fǎ
如是等种种不思議神力而为说法。
pú sà rú yì shén lì gù wéi dù fèng shì rì yuè zhòng
菩萨如意神力故，为度奉事日月众
shēng yǐ sān qiān dà qiān shì jiè zhì qí yòu zhǎng yuǎn zhì
生，以三千大千世界置其右掌远掷
tuō fāng wú liàng shì jiè lìng zhū rén zhòng jiē jiàn qí qù
他方无量世界，令诸人众皆见其去，
ér cǐ shì jiè běn chù bú dòng yòu yǐ héng hé shā shì jiè
而此世界本处不动。又以恒河沙世界

rù yī máo kǒng jǔ zhì fàn tiān zhì zhì tuō fāng wú liàng
入一毛孔举至梵天，掷置他方无量
shì jiè lìng zhū zhòngshēng wú qù lái xiǎng ruò héng hé shā
世界，令诸众生无去来想。若恒河沙
wú liàng shì jiè jié jìn huǒ shāo néng yī chuī lìng miè huò
无量世界劫尽火烧，能一吹令灭，或
yǐ liǎng shǒu zhàng bì rì yuè shēn chū guāng míng zhào zhū shì
以两手障蔽日月，身出光明照诸世
jiè ér wéi shuō fǎ zì zài wáng shì pú sà huò zuò zhū
界而为说法。自在王，是菩萨或坐诸
fó qián ruò yù gòng yǎng fó yǐ yī jū huá rú xū mí
佛前，若欲供养佛，以一掬华如须弥
shān sǎn fó shēn shàng huá zhì bàn shēn yòu sān qiān dà qiān
山散佛身上，华至半身。又三千大千
shì jiè yī qiè cǎo mù jiē chéng wéi jù biàn mǎn shì jiè
世界一切草木皆成为炬，遍满世界
huǒ luò rú yǔ zì zài wáng shì pú sà suí zhū zhòngshēng
火落如雨。自在王，是菩萨随诸众生
suǒ guì xíng sè jiē xī wéi xiàn ruò shì ruò fàn ruò
所贵形色皆悉为现，若释、若梵、若
shēng wén xíng ruò pì zhī fó xíng shì míng pú sà shén tōng
声闻形、若辟支佛形，是名菩萨神通
zì zài wèi tiān yǎn jiàn wú ài gù dé tiān ěr wén wú
自在。谓天眼见无碍故，得天耳闻无
zhàng gù dé tā xīn zhì dá yī qiè xīn xīn xīn fǎ gù
障故，得他心智达一切心心心法故，

zhèng sù mìng zhì yì guò qù wú liàng ā sēng zhī jié gù
证宿命智忆过去无量阿僧祇劫故，
dé rú yì zú yú yī qiè xíng sè suí yì shì xiàn gù zì
得如意足于一切形色随意示现故。自
zài wáng shén tōng zì zài zhě néng yǐ yī qiè fó shì shì
在王，神通自在者，能以一切佛事示
zhū zhòng shēng yì néng liǎo dá fēn bié zhòng shēng zhū gēn lì
诸众生，亦能了达分别众生诸根利
dùn néng yǐ shēng wén chéng dù zhòng shēng pì zhī fó chéng
钝，能以声闻乘度众生，辟支佛乘
dù zhòng shēng dà chéng dù zhòng shēng gù yú shēng sǐ zhōng
度众生，大乘度众生故，于生死中
zhòng suǒ zhī shí chéng zhòng shēng gù zhòng suǒ zhī shí yú
众所知识，成众生故众所知识，于
shàn fǎ zhōng chū jiā xíng dào gù zhòng suǒ zhī shí yǐ fāng
善法中出家行道故众所知识，以方
biàn lì gù zhòng suǒ zhī shí tán bō luó mì huí xiàng gù
便力故众所知识，檀波罗蜜回向故
zhòng suǒ zhī shí shī luó bō luó mì chàn tí bō luó
众所知识，尸罗波罗蜜、羼提波罗
mì pí lí yē bō luó mì chán bō luó mì bō rě
蜜、毗梨耶波罗蜜、禅波罗蜜、般若
bō luó mì huí xiàng gù zhòng suǒ zhī shí xiáng fú zhū mó
波罗蜜回向故众所知识，降伏诸魔
lìng zhòng shàn gēn gù míng wéi shén tōng zì zài yòu zì zài
令种善根故，名为神通自在。又自在

wáng pú sà dé shì shéntōng zì zài gù sè shēn zhī lì
王，菩萨得是神通自在故，色身之力、
míng wén chēng zàn jiā xìng cái wù juàn shǔ rén mín pǔ
名闻称赞、家姓财物、眷属人民，普
jiē shū shèng zhòng suǒ zhī shí shì gù míng wéi shén tōng zì
皆殊胜众所知识，是故名为神通自
zài yòu zì zài wáng pú sà dé shì shéntōng zì zài gù
在。又自在王，菩萨得是神通自在故
zhòng suǒ zhī shí wèi zhū tiān lóng yè chā qián tà
众所知识，谓诸天、龙、夜叉、乾闥
pó ā xiū luó jǐn nuó luó jiā lóu luó mó hóu
婆、阿修罗、紧那罗、迦楼罗、摩睺
luó qié rén fēi rén dì shì fàn wáng zhū hù shì
罗伽、人非人、帝释、梵王、诸护世
zhě zhū fó zhèng biàn zhī zhě jiē suǒ zhī shí shì gù
者，诸佛正遍知者，皆所知识，是故
shuō míng duō shí zì zài wáng pú sà yǐ shì shén tōng bú
说名多识。自在王，菩萨以是神通不
tuì běn shì ér néng shì xiàn yī qiè zhòng shì
退本誓，而能示现一切众事。

zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà zhì zì zài
自在王，何谓菩萨摩诃萨智自在？

wèi yīn zhì xìng zhì rù zhì yīn yuán zhì dì zhì
谓阴智、性智、入智、因缘智、谛智。

zì zài wáng hé wèi yīn zhì sè qián jì kōng hòu jì
自在王，何谓阴智？色前际空、后际

kōng zhōng yì kōng shòuxiǎngxíng shí qián jì kōng hòu jì
空、中亦空，受想行识前际空、后际

kōng zhōng yì kōng wū yīn bì jìng kōng shì míng yīn zhì
空、中亦空，五阴毕竟空，是名阴智。

zì zài wáng hé wèi xìng zhì dì xìng shì fǎ xìng shuǐ xìng
自在王，何谓性智？地性是法性，水性

shì fǎ xìng huǒ xìng shì fǎ xìng fēng xìng shì fǎ xìng hé
是法性，火性是法性，风性是法性。何

yǐ gù sì xìng rù yú fǎ xìng jiē wéi yī xìng wèi zhī
以故？四性入于法性，皆为一性谓之

kōng xìng kōng xìng fǎ xìng tóng yī wú xìng cǐ zhōng wú
空性；空性、法性同一无性，此中无

dì xìng wú shuǐ xìng wú huǒ xìng wú fēng xìng hé
地性、无水性、无火性、无风性。何

yǐ gù bú huài xìng shì fǎ xìng wú èr xìng shì fǎ xìng
以故？不坏性是法性，无二性是法性，

wú shēng xìng shì fǎ xìng wú gòu xìng shì fǎ xìng wú jìng
无生性是法性，无垢性是法性，无净

xìng shì fǎ xìng rú fǎ xìng shòu xìng zhòngshēng xìng
性是法性。如法性，寿性、众生性、

shēng sǐ xìng niè pán xìng yì rú shì rú niè pán xìng
生死性、涅槃性亦如是。如涅槃性，

yù xìng sè xìng wú sè xìng yǒu wéi xìng wú wéi
欲性、色性、无色性、有为性、无为

xìng yì rú shì rú shì xìng zhì bù suí tuō dé shì míng
性亦如是。如是性智不随他得，是名

xìng zhì zì zài wáng hé wèi rù zhì yǎn cóng běn lái
性智。自在王，何谓入智？眼从本来，
bù shēng bù qǐ wú yǒu zuò zhě ěr bí shé shēn yì cóng
不生不起无有作者；耳鼻舌身意从
běn yǐ lái bù shēng bù qǐ wú yǒu zuò zhě zì zài wáng
本已来，不生不起无有作者。自在王，
yǎn wú yǒu zhǔ shì zhōng wú yǒu jiàn zhě ěr wú yǒu zhǔ
眼无有主，是中无有见者；耳无有主，
shì zhōng wú yǒu tīng zhě bí wú yǒu zhǔ shì zhōng wú yǒu
是中无有听者；鼻无有主，是中无有
xiù zhě shé wú yǒu zhǔ shì zhōng wú yǒu cháng zhě shēn
嗅者；舌无有主，是中无有尝者；身
wú yǒu zhǔ shì zhōng wú yǒu jué zhě yì wú yǒu zhǔ
无有主，是中无有觉者；意无有主，
shì zhōng wú yǒu shí zhě zì zài wáng yǎn xìng bù néng jiàn
是中无有识者。自在王，眼性不能见
sè ěr xìng bù néng tīng shēng bí xìng bù néng xiù xiāng
色，耳性不能听声，鼻性不能嗅香，
shé xìng bù néng zhī wèi shēn xìng bù néng jué chù yì xìng
舌性不能知味，身性不能觉触，意性
bù néng shí fǎ hé yǐ gù yǎn wú suǒ zuò yǔ cǎo mù
不能识法。何以故？眼无所作，与草木
tǔ shí wú yì ěr bí shé shēn yì yì wú suǒ zuò yǔ
土石无异；耳鼻舌身意亦无所作，与
cǎo mù tǔ shí wú yì zì zài wáng yǎn bù rǎn bù lí
草木土石无异。自在王，眼不染不离，

ěr bí shé shēn yì bù rǎn bù lí hé yǐ gù yǎn cóng
耳鼻舌身意不染不离。何以故？眼从

běn lái shì lí xiàng ěr bí shé shēn yì cóng běn yǐ lái
本来是离相，耳鼻舌身意从本已来

shì lí xiàng zì zài wáng ruò néng rú shì zhī yī qiè rù
是离相。自在王，若能如是知一切入

zé néng lí yù shì míng rù zhì zì zài wáng pú sà rú
则能离欲，是名入智。自在王，菩萨如

shì zhī zhū yīn xìng rù bù shēng bù qǐ yǐ bì jìng miè
是知诸阴性入，不生不起以毕竟灭，

miè yǐ ér shòu shēng tuì méi suī shòu yīn xìng rù ér bù
灭已而受生退没。虽受阴性入，而不

shě yīn xìng rù zhì shì míng zhì zì zài wèi zhī yīn xìng
舍阴性入智，是名智自在。谓知阴性

rù zhī yīn xìng rù xiàng ér néng bù shě xiàn yú sān
入，知阴性入相，而能不舍，现于三

jiè ér bú zhù zhū jié shì yǒu shēng miè ér bù shēng bú
界而不住诸结，示有生灭而不生不

miè shì míng zhì zì zài zì zài wáng hé wèi yuán zhì
灭，是名智自在。自在王，何谓缘智？

wú míng yuán xíng wú míng bú zuò shì niàn wǒ qǐ xíng xíng
无明缘行，无明不作是念我起行；行

yuán shí xíng bú zuò shì niàn wǒ qǐ shí shí yuán míng sè
缘识，行不作是念我起识；识缘名色，

shí bú zuò shì niàn wǒ qǐ míng sè míng sè yuán liù rù
识不作是念我起名色；名色缘六入，

míng sè bú zuò shì niàn wǒ qǐ liù rù liù rù yuán chù
 名色不作是念我起六入；六入缘触，
 liù rù bú zuò shì niàn wǒ qǐ chù chù yuán shòu chù bú
 六入不作是念我起触；触缘受，触不
 zuò shì niàn wǒ qǐ shòu shòu yuán ài shòu bú zuò shì niàn
 作是念我起受；受缘爱，受不作是念
 wǒ qǐ ài ài yuán qǔ ài bú zuò shì niàn wǒ qǐ qǔ
 我起爱；爱缘取，爱不作是念我起取；
 qǔ yuán yǒu qǔ bú zuò shì niàn wǒ qǐ yǒu yǒu yuán shēng
 取缘有，取不作是念我起有；有缘生，
 yǒu bú zuò shì niàn wǒ qǐ shēng shēng yuán lǎo sǐ shēng bú
 有不作是念我起生；生缘老死，生不
 zuò shì niàn wǒ qǐ lǎo sǐ lǎo sǐ yuán yōu bēi kǔ nǎo
 作是念我起老死；老死缘忧悲苦恼，
 lǎo sǐ bú zuò shì niàn wǒ qǐ yōu bēi kǔ nǎo zì zài wáng
 老死不作是念我起忧悲苦恼。自在王，
 ruò pú sà néng rú shì guān shí èr yuán zhě bú duò zhū jiàn
 若菩萨能如是观十二缘者，不堕诸见
 ruò duàn jiàn ruò cháng jiàn pú sà zuò shì niàn fǎ
 一若断见、若常见。菩萨作是念：法
 shǔ zhòng yuán tuī qiú zhòng yuán zé bù kě dé jí yú shí
 属众缘，推求众缘则不可得。即于十
 èr yuán ér dé zhēn zhì hé wèi zhēn zhì zhī shí èr yuán
 二缘而得真智。何谓真智？知十二缘
 shēng fǎ tóng yú wú shēng wú shēng tóng kōng wú xiàng wú zuò
 生法同于无生，无生同空无相无作，

kōng wú xiàng wú zuò tóng zhòng yuán shēng fǎ rú lái suǒ yòng
空无相无作同众缘生法。如来所用
děng dé yī qiè fǎ shì fǎ tóng shí èr yuán shēng fǎ shí
等得一切法，是法同十二缘生法，十
èr yuán shēng fǎ wú yǒu fǎ shēng shì gù shuō yīng jiàn shí
二缘生法无有法生，是故说应见十
èr yuán shēng wú shēng shí èr yuán wú shēng zhì jí shì shí
二缘生无生，十二缘无生智即是十
èr yuán shēng zhì zì zài wáng míng wú míng wú èr zhī
二缘生智。自在王，明无明无二，知
rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ xíng fēi xíng wú èr zhī
如是者则知缘生法；生法行非行无二，知
rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ shí fēi shí wú èr zhī
如是者则知缘生法；识非识无二，知
rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ míng sè fēi míng sè wú
如是者则知缘生法；名色非名色无
èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ liù rù fēi liù
二，知如是者则知缘生法；六入非六
rù wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ chù fēi
入无二，知如是者则知缘生法；触非
chù wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ shòu fēi
触无二，知如是者则知缘生法；受非
shòu wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ ài fēi
受无二，知如是者则知缘生法；爱非
ài wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ qǔ fēi
爱无二，知如是者则知缘生法；取非

qǔ wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ yǒu fēi
取无二，知如是者则知缘生法；有非

yǒu wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ shēng fēi
有无二，知如是者则知缘生法；生非

shēng wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ lǎo sǐ
生无二，知如是者则知缘生法；老死

fēi lǎo sǐ wú èr zhī rú shì zhě zé zhī yuán shēng fǎ
非老死无二，知如是者则知缘生法。

cóng yuán shēng zhě wú yǒu shì chù cóng yuán shēng zé shì wú
从缘生者无有是处，从缘生则是无

wǒ zé shì kōng yě cóng yuán shēng zhě zé shì wú lái wú
我、则是空也，从缘生者则是无来无

qù cóng yuán shēng zhě zé fēi zhēn shí cóng yuán shēng zhě zé
去，从缘生者则非真实，从缘生者则

wú yī xiàng cóng yuán shēng zhě zé wú suǒ xíng rú shì zhī
无一相，从缘生者则无所行，如是知

zhě shì míng yuán shēng zhì jiàn yuán fǎ zhě bú jiàn wú míng
者是名缘生智。见缘法者不见无明、

bú jiàn xíng bú jiàn shí bú jiàn míng sè bú jiàn liù
不见行、不见识、不见名色、不见六

rù bú jiàn chù bú jiàn shòu bú jiàn ài bú jiàn
入、不见触、不见受、不见爱、不见

qǔ bú jiàn yǒu bú jiàn shēng bú jiàn lǎo sǐ ruò
取、不见有、不见生、不见老死，若

bú jiàn rú shì fǎ zhě shì míng jiàn yuán shēng fǎ ruò jiàn
不见如是法者，是名见缘生法。若见

yuán shēng fǎ shì míng jiàn fǎ yún hé jiàn fǎ jiàn lí
缘生法，是名见法。云何见法？见离
rǎn fǎ yún hé lí rǎn xíng zhě yú yī qiè fǎ lí rǎn
染法。云何离染？行者于一切法离染
jiàn gù míng wéi lí rǎn shì gù shuō jiàn lí rǎn fǎ yún
见故名为离染，是故说见离染法。云
hé wéi jiàn bù wéi zēng bù wéi jiǎn rú shì jiàn rú bú
何为见？不为增不为减，如是见如不
dòng bú zhù rú shì jiàn rú bú huài fǎ xìng yì bú jiàn hé
动不著，如是见如不坏法性亦不见合，
rú yǔ fǎ xìng bú huài bù hé rú shì jiàn zhě bù huǐ shí
如与法性不坏不合，如是见者不毁实
jì rú shì jiàn zhě yì bú jiàn fēi yǐ ròu yǎn jiàn fēi
际，如是见者亦不见，非以肉眼见，非
yǐ tiān yǎn jiàn fēi yǐ huì yǎn jiàn hé yǐ gù ròu yǎn
以天眼见，非以慧眼见。何以故？肉眼
wú wú zuò gù bú jiàn tiān yǎn zuò qǐ xiāng gù bú jiàn
无无作故不见，天眼作起相故不见
wú wéi fǎ huì yǎn wú fēn bié xiàng wú fēn bié gù bú
无为法，慧眼无分别相，无分别故不
jiàn zì zài wáng ruò pú sà néng rú shì jiàn yī qiè fǎ
见。自在王，若菩萨能如是见一切法
zé néng jiàn fó bù yǐ sè gù jiàn bù yǐ shòu xiǎng xíng
则能见佛，不以色故见，不以受想行
shí gù jiàn bù yǐ zhū xiāng gù jiàn bù yǐ fǎ gù jiàn
识故见，不以诸相故见，不以法故见，

bù yǐ jiè gù jiàn bù yǐ dìng huì jiě tuō zhī jiàn gù
不以戒故见，不以定、慧、解脱知见故
jiàn bù yǐ guò qù gù jiàn bù yǐ wèi lái xiàn zài gù
见，不以过去故见，不以未来、现在故
jiàn rú shì jiàn zhě shì míng jiàn fó
见，如是见者是名见佛。

zì zài wáng pú sà bái fó yán shì zūn pō yǒu
自在王菩萨白佛言：世尊，颇有
suǒ yuán pú sà jiàn rú shì zhū fǎ ér néng jiàn fó yē
所缘，菩萨见如是诸法，而能见佛耶？

fó yán yǒu hé yǐ gù sè shì jìn xiāng xìng
佛言：有。何以故？色是尽相，性
wú shēng gù néng jiàn sè rú shì shì míng jiàn rú lái
无生故，能见色如是，是名见如来；
shòu xiǎng xíng sè shì jìn xiāng xìng wú shēng gù néng jiàn shí
受想行色是尽相，性无生故，能见识
rú shì shì míng jiàn rú lái jiè shì wú wéi wú zuò wú
如是，是名见如来。戒是无为无作无
qǐ xiàng néng jiàn jiè rú shì shì míng jiàn rú lái dìng
起相，能见戒如是，是名见如来；定、
huì jiě tuō zhī jiàn děng yì rú shì shì míng jiàn rú lái
慧、解脱知见等亦如是，是名见如来。

zì zài wáng wǒ yú guò qù rán dēng fó shí dé jiàn fó jìng
自在王，我于过去燃灯佛时得见佛净，
wǒ yú ěr shí jiàn yuán shēng fǎ gù jiàn fǎ yǐ jiàn fǎ
我于尔时见缘生法故见法，以见法

gù jiàn rú lái
故见如来。

zì zài wáng yán yú rán dēng fó yǐ qián yún hé
自在王言：于燃灯佛已前，云何

jiàn zhū fó
见诸佛？

fó yán yǐ sè shēn xiāng jiàn gù jiàn bù yǐ bù
佛言：以色身相见故见，不以不

èr fǎ shēn jiàn gù jiàn jīn wéi rǔ shuō wǒ cóng chū fā
二法身见故见。今为汝说，我从初发

xīn wèi céng jiàn fó hé yǐ gù bù yǐ sè xiāng jiàn gù
心未曾见佛。何以故？不以色相见故

míng wéi jiàn fó shì gù zì zài wáng ruò pú sà yù dé
名为见佛。是故，自在王，若菩萨欲得

jiàn fó yīng rú wǒ jiàn rán dēng fó yǐ zhū fǎ yī xiāng
见佛，应如我见燃灯佛，以诸法一相

gù yún hé yī xiāng rú wǒ shēn rán dēng fó shēn yì
故。云何一相？如我身，燃灯佛身亦

rú shì rú rán dēng fó shēn wǒ shēn yì ěr yī shēn gù
如是。如燃灯佛身，我身亦尔。一身故

yī shēn èr bù fēn bié rù yī fǎ xiāng shì míng jiàn yuán
以身二不分别入一法相，是名见缘

shēng fǎ yǐ jiàn yuán shēng fǎ míng wéi jiàn fǎ yǐ jiàn fǎ
生法；以见缘生法名为见法；以见法

gù míng wéi jiàn fó ruò pú sà néng yú yī qiè niàn zhōng
故名为见佛。若菩萨能于一切念中，

zhèng miè ér bù shí miè shēng sǐ bù kě dé ér yǐ fāng
证灭而不实灭，生死不可得而以方

biàn zhì gù shì shì míng pú sà zhì zì zài
便智故示，是名菩萨智自在。

yīn shì
音释

jiǎ gǔ xiá qiē yǔ jiǎ tóng máo mò hóu qiē
钾（古狎切与甲同）。铉（莫侯切

gōu bīng yě shù zhū shù qiē lín wā yě chàn chū
钩兵也）。澍（朱戍切霖霏也）。麤（初

xiàn qiē xiù xǔ jiù qiē yǐ bí lǎn qì yě
限切）。𩇛（许救切以鼻搯气也）。

zì zài wáng pú sà jīng juàn xià
自在王菩萨经卷下

yáo qín sān zàng fǎ shī jiū mó luó shén yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译

zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà dì zhì
自在王，何谓菩萨摩诃萨谛智？

qiú shēng wén zhě yǐ dì fǎ zhèng shēng wén jiě tuō pú sà
求声闻者，以谛法证声闻解脱，菩萨

dé cǐ dì ér bú zhèng jiě tuō shì míng zì zài qiú pì
得此谛而不证解脱，是名自在。求辟

zhī fó zhě yǐ dì fǎ zhèng pì zhī fó jiě tuō pú sà
支佛者，以谛法证辟支佛解脱，菩萨

dé cǐ dì ér bú zhèng jiě tuō shì míng zì zài dì zhì
得此谛而不证解脱，是名自在。谛智

zhě kǔ dì xū wàng zhī jiàn yún hé zhī jiàn kǔ xū wàng
者，苦谛虚妄知见。云何知见苦？虚妄

bù shí dé shí gù wéi kǔ yǐ dǎo gù yǒu ruò pú sà
不实得时故为苦，以倒故有。若菩萨

zhī kǔ wú shēng wú qǐ shì míng zhī jiàn kǔ dì yún hé
知苦无生无起，是名知见苦谛。云何

duàn jí zhū fǎ suí jí duàn yún hé wéi jí jí píng děng
断集？诸法随集断。云何为集？集平等

gù duàn yì rú shì wú suǒ cóng lái gù jí wú suǒ qù
故，断亦如是。无所从来故，集无所去

gù duàn shì míng zhū fǎ xìng shì zhōng wú yǒu shí fǎ
故断。是名诸法性，是中无有实法，

shēng yì dāng duàn suí suǒ ài shǐ gù yǒu jí ruò duàn ài
生已当断。随所爱使故有集，若断爱
shǐ shì míng duàn jí yún hé kǔ miè dì bì jìng miè kǔ
使是名断集。云何苦灭谛？毕竟灭苦
jí ér wú fǎ kě huài gù shì míng kǔ miè yī qiè zhū
集而无法可坏故，是名苦灭。一切诸
yuán xiāng miè gù yī qiè fǎ rú shì miè xiāng yú cǐ zhōng
缘相灭故，一切法如是灭相于此中
bù shēng bú miè míng wéi miè dì yún hé dào dì suí yǐ
不生不灭名为灭谛。云何道谛？随以
hé dào qiú yī qiè fǎ bù dé ruò shàn ruò bú shàn ruò
何道求一切法不得，若善若不善、若
yǒu lòu ruò wú lòu ruò yǒu wéi ruò wú wéi shì míng dào
有漏若无漏、若有为若无为，是名道
dì shì dào píng děng bù fēn bié yī qiè fǎ gù shì dào
谛。是道平等，不分别一切法故；是道
jì miè lí zhū jié rè gù shì dào ān lè lí yī qiè
寂灭，离诸结热故；是道安乐，离一切
yōu nǎo gù shì dào wú lòu yī qiè lòu jìn gù shì dào
忧伤故；是道无漏，一切漏尽故；是道
yī qiè yǒu suǒ dé zhě suǒ bù néng xíng zhèng xíng chán dìng
一切有所得者所不能行，正行禅定
zhě yì xiū xíng gù shì dào zhū fó suǒ bù shě shì dào
者易修行故；是道诸佛所不舍；是道
wú xiāng duàn yī qiè xiāng gù yǐ rú shì dào bú duò yú
无相，断一切相故。以如是道不堕于

èr shì míng dào dì ruò pú sà yǐ rú shì mén zhī sì
二，是名道谛。若菩萨以如是门知四
dì zhě shì míng dì zhì ruò pú sà xiān yǐ sì dì wéi
谛者，是名谛智。若菩萨先以四谛，为
qiú shēng wén pì zhī fó zhě shuō yú cǐ chéngzhōng yì wú
求声闻、辟支佛者说，于此乘中亦无
suǒ tān shì míng dì zhì zì zài yòu zì zài wáng pú sà
所贪，是名谛智自在。又自在王，菩萨
zhī shēng wén chéng bù yú zhōng zhù zhī pì zhī fó chéng bù
知声闻乘不于中住，知辟支佛乘不
yú zhōng zhù zhī fó chéng bù yú zhōng zhù shì míng dì zhì
于中住，知佛乘不于中住，是名谛智
zì zài yòu zì zài wáng ruò yǐ yī xīn zhī yī qiè zhòng
自在。又自在王，若以一心知一切众
shēng xīn yǐ yī xīn xìng zhī yī qiè xīn xìng ér yú xīn
生心，以一心性知一切心性，而于心
zhì bú zuò èr háng shì míng zhì zì zài yòu yǒu zhì zì
智不作二行，是名智自在。又有智自
zài zhī jiàn guò qù shì wú ài xīn bú zhì guò qù shì
在，知见过去世无碍，心不至过去世；
zhī jiàn wèi lái shì wú ài xīn bú zhì wèi lái shì zhī
知见未来世无碍，心不至未来世；知
jiàn xiàn zài shì wú ài xīn bú zhì xiàn zài shì bù yú
见现在世无碍，心不至现在世，不于
guò qù wèi lái xiàn zài shì ér shēng xì lùn yòu yǒu
过去、未来、现在世而生戏论。又有

zhì zì zài zhī yī qiè yǒu wéi fǎ jìn miè ér bú jìn zhū
智自在，知一切有为法尽灭而不尽诸
shàn gēn zhī fǎ wú shēng ér yǐ shè fǎ shè jí zhòngshēng
善根，知法无生而以摄法摄集众生，
shì míng zhì zì zài yòu bù cóng tuō zhī yī qiè fǎ bì jìng
是名智自在。又不从他知一切法毕竟
miè xiàng yǐ shì zhì lì ér zì bú miè jiào huà zhòngshēng
灭相，以是智力而自不灭教化众生，
shì míng zhì zì zài zì zài wáng pú sà yú cǐ ruò yù
是名智自在。自在王，菩萨于此，若欲
dé zhì zì zài lì ér zì zài zhě yīng suí zhì xíng bù
得智自在力而自在者，应随智行，不
suí yì xíng yún hé yì xíng suǒ yǒu yì yè jiē shì yì
随意行。云何意行？所有意业皆是意
xíng suǒ yǒu shí yè jiē shì yì xíng suǒ yǒu xīn yè jiē
行，所有识业皆是意行，所有心业皆
shì yì xíng suǒ yǒu zhù xīn qǐ zhū shàn gēn jiē shì yì xíng
是意行，所有著心起诸善根皆是意行，
duò jiàn xíng shī duò xiàng chí jiè yī wǒ xíng rěn jiē shì
堕见行施、堕相持戒、依我行忍皆是
yì xíng wǒ shì pú sà zé shì yì xíng wǒ fā pú tí
意行，我是菩萨则是意行，我发菩提
yì shì yì xíng wǒ bú duàn fó zhǒng bú duàn fǎ zhǒng
亦是意行，我不断佛种，不断法种，
bú duàn sēng zhǒng yì shì yì xíng wǒ wéi lì zhòngshēng gù
不断僧种亦是意行，我为利众生故

fā xīn yì shì yì xíng wǒ dāng dù wèi dù zhě jiě wèi
发心亦是意行，我当度未度者，解未
jiě zhě ān wèi ān zhě miè wèi miè zhě jiē shì yì xíng
解者，安未安者，灭未灭者皆是意行，
wǒ shì shī zhǔ wǒ shì chí jiè wǒ shì xíng rěn wǒ
我是施主、我是持戒、我是行忍、我
shì xíng jìn wǒ shì xíng dìng wǒ shì xíng zhì jiē shì yì
是行进、我是行定、我是行智皆是意
xíng wǒ shì xíng cí zhě xíng bēi zhě xíng xǐ zhě xíng
行，我是行慈者、行悲者、行喜者、行
shě zhě jiē shì yì xíng wǒ shì shǎo yù zhī zú lí xíng
舍者皆是意行，我是少欲知足离行
zhě bù zá xíng zhě tóu tuó xíng zhě ā lán ruò zhě
者、不杂行者、头陀行者、阿兰若者、
xì xíng zhě rú shì fēn bié jiē shì yì xíng wǒ shì kōng xíng
细行者如是分别皆是意行，我是空行
zhě wǒ shì wú xiàng xíng zhě wǒ shì wú zuò xíng zhě rú
者、我是无相行者、我是无作行者如
shì fēn bié jiē shì yì xíng wǒ shì dì yǔ zhě shí yǔ
是分别皆是意行，我是谛语者、实语
zhě rú shuō xíng zhě jiē shì yì xíng wǒ shì guò zhū mó
者、如说行者皆是意行，我是过诸魔
yè lí sì mó zhě wǒ duàn yī qiè jiàn dé rěn rú shì fēn
业离四魔者、我断一切见得忍如是分
bié jiē shì yì xíng wǒ dāng dé ā nòng duō luó sān miǎo sān
别皆是意行，我当得阿耨多罗三藐三

pú tí zhuǎn fǎ lún dù zhòngshēng dāng yú wú yú niè pán
菩 提 转 法 轮 度 众 生 ， 当 于 无 余 涅 槃
ér bō niè pán rú shì fēn bié jiē shì yì xíng zì zài wáng
而 般 涅 槃 如 是 分 别 皆 是 意 行 。 自 在 王 ，
yún hé pú sà zhì yè suí wú xīn yì shí xíng chù shì
云 何 菩 萨 智 业 ？ 随 无 心 意 识 行 处 ， 是
míng zhì yè 。 pú sà cháng zuò zhì yè bù qǐ yì yè
名 智 业 。 菩 萨 常 作 智 业 ， 不 起 意 业 。
yún hé pú sà zhì yè pú sà zhì yè yǒu èr zhǒng hé
云 何 菩 萨 智 业 ？ 菩 萨 智 业 有 二 种 。 何
děng èr yī zhě chéngzhòngshēng èr zhě shòu chí zhèng
等 二 ？ 一 者 、 成 众 生 。 二 者 、 受 持 正
fǎ yún hé chéngzhòngshēng pú sà suí yǐ suǒ zhī néng chéng
法 。 云 何 成 众 生 ？ 菩 萨 随 以 所 知 能 成
zhòngshēng yún hé shòu chí zhèng fǎ ruò bú shòu yī qiè fǎ
众 生 。 云 何 受 持 正 法 ？ 若 不 受 一 切 法 ，
shì míng shòu chí zhèng fǎ ruò shòu chí sè fēi shòu chí zhèng
是 名 受 持 正 法 。 若 受 持 色 ， 非 受 持 正
fǎ shòu chí shòu xiǎng xíng shí fēi shòu chí zhèng fǎ ruò
法 ； 受 持 受 想 行 识 ， 非 受 持 正 法 ； 若
shòu zhū rù zhū xìng fēi shòu chí zhèng fǎ ruò shòu shàn bù
受 诸 入 诸 性 ， 非 受 持 正 法 ； 若 受 善 不
shàn fǎ fēi shòu chí zhèng fǎ ruò shòu zuì bù zuì yǒu
善 法 ， 非 受 持 正 法 ； 若 受 罪 不 罪 、 有
lòu wú lòu yǒu wéi wú wéi shì fǎ chū shì fǎ fēi shòu
漏 无 漏 、 有 为 无 为 、 世 法 出 世 法 ， 非 受

chí zhèng fǎ ruò shòu shī xiāng fēi shòu chí zhèng fǎ ruò
持正法；若受施相，非受持正法；若
shòu jiè rěn jìn dìng zhì fēi shòu chí zhèng fǎ
受戒、忍、进、定、智，非受持正法。
hé yī gù suǒ kě qǔ yuán jiē shì fēi fǎ fēi shàn fēi
何以故？所可取缘皆是非法非善，非
shòu chí zhèng fǎ hé yī gù rú lái suǒ dé fǎ shì
受持正法。何以故？如来所得法，是
fǎ wú xiàng wú ài ruò qǔ yuán xiāng fēi shòu chí zhèng
法无相无碍。若取缘相，非受持正
fǎ rú shì pú sà yè zhōng zhì shì míng zhì yè yǐ
法。如是菩萨业中智，是名智业。以
rú shì zhì ér zuò zhì yè bú jìn yú zhì shì míng zhì zì
如是智而作智业不尽于智，是名智自
zai
在。

zì zài wáng hé wèi pú sà mó hē sà huì zì zài
自在王，何谓菩萨摩诃萨慧自在？

pú sà dé huì zì zài néng zhī zhū fǎ jiě shì zhāng jù
菩萨得慧自在，能知诸法解释章句，
dé sì wú ài zhì lì gù wèi yì wú ài zhì fǎ wú
得四无碍智力故，谓义无碍智、法无
ài zhì cí wú ài zhì lè shuō wú ài zhì yún hé
碍智、辞无碍智、乐说无碍智。云何
yì wú ài zhì ruò pú sà yú zhū yǔ zhōng yī yì bù
义无碍智？若菩萨于诸语中，依义不

yī yǔ yì zhě yú yī qiè fǎ zhèng zhì yún hé zhèng
依语。义者，于一切法正智。云何正

zhì wèi bù kě shuō yì shì cǐ yì zài yǔ zhōng gèng wú
智？谓不可说义是。此义在语中更无

yì shēng cóng běn yǐ lái lí zhū xiāng gù shì míng wéi
异声，从本已来离诸相故，是名为

yì bù yīng lí yǔ yī yú yì yǔ zhōng děng xiāng jí shì
义。不应离语依于义，语中等相即是

yì néng rú shì zhī míng yì wú ài zhì yòu dá yī qiè
义，能如是知，名义无碍智。又达一切

fǎ yì yì míng yì wú ài zhì yún hé fǎ wú ài zhì
法义，亦名义无碍智。云何法无碍智？

pú sà yī yú fǎ bù yī fēi fǎ yī yú fǎ zhě bú jiàn
菩萨依于法不依非法，依于法者不见

fēi fǎ hé yǐ gù zhī yī qiè fǎ lí xiāng dàn yǒu míng
非法。何以故？知一切法离相但有名

gù yòu fǎ wú ài zhě suī shuō sān chéng bú huài fǎ
故。又法无碍者，虽说三乘不坏法

xìng hé yǐ gù fǎ xìng shì yī xìng wèi wú xiāng shì
性。何以故？法性是一性，谓无相是。

pú sà yǐ yǔ shuō fǎ jí zhī yǔ tóng xiǎng xiāng yǒu suǒ
菩萨以语说法，即知语同响相，有所

shuō fǎ xìn jiě jiē tóng fǎ xìng yú zhì yú yǔ ér wú suǒ
说法信解皆同法性，于智于语而无所

ài shì míng fǎ wú ài zhì yún hé cí wú ài zhì zhī
碍，是名法无碍智。云何辞无碍智？知

zhū tiān yán cí zhī lóng yè chā qián tà pó ā xiū
诸天言辞，知龙、夜叉、乾闥婆、阿修

luó jiā lóu luó jǐn nuó luó mó hóu luó qié rén
罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽、人

fēi rén yán cí zhī dì shì fàn tiān wáng hù shì zhě yán
非人言辞，知帝释、梵天王、护世者言

cí zhī yī yán èr yán duō yán lüè yán guǎng
辞，知一言、二言、多言、略言、广

yán nán yán nǚ yán fēi nán yán fēi nǚ yán guò qù
言、男言女言、非男言非女言、过去

yán wèi lái yán xiàn zài yán suí yǐ fāng biàn yán cí lìng qí
言未来言现在言，随以方便言辞令其

dé jiě zì yǐ jìng miào yán cí yì bù qīng huǐ tuō yǔ
得解，自以净妙言辞，亦不轻毁他语。

hé yǐ gù zhī yī qiè fǎ wú yǒu yán cí pú sà zuò
何以故？知一切法无有言辞。菩萨作

shì niàn yǐ yán cí shuō fǎ lìng qí dé jiě shì fǎ yú
是念：以言辞说法令其得解。是法于

yán cí zhōng bù kě dé yán cí yú fǎ zhōng yì bù kě
言辞中不可得，言辞于法中亦不可

dé cóng běn yǐ lái wú yǒu yán cí ruò yǒu yán cí bù
得，从本已来无有言辞。若有言辞，不

yīng yǐ shàn yán cí shuō bù shàn fǎ shì gù dāng zhī yán
应以善言辞说不善法。是故当知，言

cí néng shì shàn è ? yòu cí wú ài zhě jí yǐ zhòng shēng
辞能示善恶。又辞无碍者，即以众生

yán cí ér shǐ xíng fǎ hé yǐ gù fǎ bù xíng fǎ néng
言辞而使行法。何以故？法不行法，能
rú shì xíng yī qiè fǎ yǐ yán cí shuō cǐ xíng shǐ bǐ dé
如是行一切法，以言辞说此行使彼得
jiě shì míng cí wú ài zhì yún hé lè shuō wú ài zhì
解，是名辞无碍智。云何乐说无碍智？
ruò pú sà yú yī qiè wén zì jiē néng lè shuō yú yī qiè
若菩萨于一切文字皆能乐说，于一切
yīn shēng yì néng lè shuō yī qiè míng zì yì néng lè shuō
音声亦能乐说，一切名字亦能乐说，
shì míng lè shuō yún hé wéi lè pú sà ruò shuō fǎ shí
是名乐说。云何为乐？菩萨若说法时，
lè fǎ lè shí lè dì ruò xìn lè xiū duō luó zhě wéi
乐法乐实乐谛。若信乐修多罗者，为
shuō xiū duō luó xìn lè qí yè qié tuó bì jiā lán
说修多罗；信乐岐夜、伽陀、弊迦兰
nài ōu tuó nuó mí tuó nuó ā bō tuó nuó yī
奈、讴陀那、祢陀那、阿波陀那、伊
tí yù duō qié shé tuó qié péi fó lüè ā fú tuó
提郁多伽、阇陀伽、裴佛略、阿浮陀
dá mó zhě jiē wéi shuō zhī xìn lè guò qù zhě wéi shuō
达摩者，皆为说之；信乐过去者为说
běn shì yī qiè zhòngshēng suǒ lè zhū gēn jiē suí suǒ lè
本事。一切众生所乐诸根皆随所乐
ér wéi shuō fǎ lè xìn gēn zhě yīn xìn gēn wéi shuō fǎ
而为说法，乐信根者因信根为说法，

lè jìn gēn zhě yīn jìn gēn wéi shuō fǎ lè niàn gēn zhě yīn
乐进根者因进根为说法，乐念根者因
niàn gēn wéi shuō fǎ lè dìng gēn zhě yīn dìng gēn wéi shuō fǎ
念根为说法，乐定根者因定根为说法，
lè huì gēn zhě yīn huì gēn wéi shuō fǎ rú shì zhū gēn jiē
乐慧根者因慧根为说法，如是诸根皆
yīn ér wéi shuō fǎ yín yù duō zhě fēn bié yǒu èr wàn yī
因而为说法。淫欲多者分别有二万一
qiān fó zhī yǒu bá wàn sì qiān gēn rú lái yīn cǐ zhū
千，佛知有八万四千根，如来因此诸
gēn jiē néng lè shuō pú sà cì néng lè shuō chēn huì duō
根皆能乐说，菩萨次能乐说。嗔恚多
zhě fēn bié yǒu èr wàn yī qiān fó zhī yǒu bá wàn sì qiān
者分别有二万一千，佛知有八万四千
gēn rú lái yīn cǐ zhū gēn jiē néng lè shuō pú sà cì
根，如来因此诸根皆能乐说，菩萨次
néng lè shuō yú chī duō zhě fēn bié yǒu èr wàn yī qiān
能乐说。愚痴多者分别有二万一千，
fó zhī yǒu bá wàn sì qiān gēn rú lái yīn cǐ zhū gēn
佛知有八万四千根，如来因此诸根，
jiē néng lè shuō pú sà cì néng lè shuō zá fēn zhě fēn bié
皆能乐说菩萨次能乐说。杂分者分别
yǒu èr wàn yī qiān fó zhī yǒu bá wàn sì qiān gēn rú
有二万一千，佛知有八万四千根，如
lái yīn cǐ zhū gēn jiē néng lè shuō pú sà cì néng lè
来因此诸根皆能乐说，菩萨次能乐

shuō zì zài wáng shì míng lè shuō wú ài zhì yú cǐ yì
说。自在王，是名乐说无碍智。于此义

wú ài fǎ wú ài cí wú ài lè shuō wú ài jiē
无碍、法无碍、辞无碍、乐说无碍，皆

yǐ huì wéi běn huì suǒ zhù chù huì zhī suǒ shè pú sà
以慧为本，慧所住处，慧之所摄。菩萨

yǐ huì lì gù yòng sì zì zài jí yú zì zài jiē dé zì
以慧力故用四自在及余自在皆得自

zài
在。

shì zūn huì yǐ hé wéi běn wéi zhù hé chù hé
世尊，慧以何为本？为住何处？何

chù suǒ shè
处所摄？

zì zài wáng huì yǐ duō wén wéi běn zhù duō wén
自在王，慧以多闻为本，住多闻

chù duō wén suǒ shè
处，多闻所摄。

shì zūn duō wén yǐ hé wéi běn wéi zhù hé chù
世尊，多闻以何为本？为住何处？

hé chù suǒ shè
何处所摄？

zì zài wáng duō wén yǐ shàn zhī shí wéi běn zhù
自在王，多闻以善知识为本，住

shàn zhī shí chù shàn zhī shí suǒ shè
善知识处，善知识所摄。

shì zūn shàn zhī shí yǐ hé wéi běn wéi zhù hé
世尊，善知识以何为本？为住何

chù hé chù suǒ shè
处？何处所摄？

zì zài wáng shàn zhī shí yǐ jìng xīn wéi běn zhù
自在王，善知识以敬心为本，住

yú jìng xīn jìng xīn suǒ shè
于敬心，敬心所摄。

shì zūn jìng xīn yǐ hé wéi běn wéi zhù hé chù
世尊，敬心以何为本？为住何处？

hé chù suǒ shè
何处所摄？

zì zài wáng jìng xīn yǐ shēn xīn wéi běn zhù yú
自在王，敬心以深心为本，住于

shēn xīn shēn xīn suǒ shè
深心，深心所摄。

shì zūn shēn xīn yǐ hé wéi běn wéi zhù hé chù
世尊，深心以何为本？为住何处？

hé chù suǒ shè
何处所摄？

zì zài wáng shēn xīn yǐ zhì zhí wéi běn zhù yú
自在王，深心以质直为本，住于

zhì zhí zhì zhí suǒ shè
质直，质直所摄。

shì zūn zhì zhí yǐ hé wéi běn wéi zhù hé chù
世尊，质直以何为本？为住何处？

hé chù suǒ shè
何处所摄？

zì zài wáng zhì zhí yǐ dà bēi wéi běn zhù yú
自在王，质直以大悲为本，住于

dà bēi dà bēi suǒ shè
大悲，大悲所摄。

shì zūn dà bēi yǐ hé wéi běn wéi zhù hé chù
世尊，大悲以何为本？为住何处？

hé chù suǒ shè
何处所摄？

zì zài wáng dà bēi yǐ zhòngshēng wéi běn zhù yú
自在王，大悲以众生为本，住于

zhòngshēng zhòngshēng suǒ shè hé yǐ gù zì zài wáng pú
众生，众生所摄。何以故？自在王，菩

sà wéi dù yī qiè zhòngshēng shēng dà bēi xīn shēng yī qiè
萨为度一切众生，生大悲心，生一切

zhì xīn shì míng pú sà huì zì zài yòu huì zì zài pú
智心，是名菩萨慧自在。又慧自在菩

sà yǐ huì zì zài gù yīn yī fǎ mén ruò yī jié ruò
萨，以慧自在故因一法门，若一劫若

jiǎn yī jié zhǒngzhǒng yì cí guǎngshuō zhū fǎ yú shí xiāng
减一劫，种种异辞广说诸法，于实相

zhōng wú suǒ wéi shī pú sà huò yù bú xiàn qí shēn wéi
中无所违失。菩萨或欲不现其身为

zhòngshēng shuō fǎ huò cóng shēn máo kǒng yǎn chū fǎ yīn suí
众生说法，或从身毛孔演出法音，随

zhòngshēng suǒ xíng ér wéi shuō fǎ pú sà huò yù xiàn qí
众 生 所 行 而 为 说 法 。 菩 萨 或 欲 现 其
shēn wéi zhòngshēng shuō fǎ yī qiè wài dào lùn shī bù néng
身 为 众 生 说 法 ， 一 切 外 道 论 师 不 能
qióng jìn yòu wài dào xiān rén suǒ zuò ruò màn duō luó zhòu
穷 尽 。 又 外 道 仙 人 所 作 ， 若 曼 哆 逻 咒
shù jīng wéi tuó ruò yǔ lùn ruò bō zhuī ruò zhū
术 经 、 韦 陀 、 若 语 论 、 若 钵 追 、 若 诸
shén tōng ruò zhū zhì mén ruò rì yuè wǔ xīng jīng ruò
神 通 、 若 诸 智 门 、 若 日 月 五 星 经 、 若
mèng jīng ruò dì dòng jīng ruò tuó mó tuó zhòu shù ruò
梦 经 、 若 地 动 经 、 若 陀 魔 陀 咒 术 、 若
niǎo yǔ jīng ruò niǎo shòu jīng ruò lóng qián tà pó yè chā
鸟 语 经 、 若 鸟 兽 经 、 若 龙 乾 闥 婆 夜 叉
rù shēn jīng ruò wáng xiāng jīng ruò fēng lè jī jīn xiāng
入 身 经 、 若 王 相 经 、 若 丰 乐 饥 谨 相
jīng ruò zhū huáng yóu xì jīng rú shì shì jiè jīng shū zhì
经 、 若 诸 遑 游 戏 经 ， 如 是 世 界 经 书 智
huì jì yì wén zhāng suàn shù sè xiàng yīn yuè gē wǔ
慧 、 伎 艺 文 章 、 算 数 色 相 、 音 乐 歌 舞 、
kōng hóu zhēng dí rú yīn qū zhé pú sà zhuǎn shēn zì rán
箜 篌 箏 笛 ， 如 音 曲 折 菩 萨 转 身 ， 自 然
zài xīn jiē néng tōng liǎo yǐ huì lì gù jiē néng dé zhī
在 心 皆 能 通 了 ， 以 慧 力 故 皆 能 得 知 、
jiē néng shì xiàn jiē néng dá zhī pú sà suī zhī rú shì
皆 能 示 现 、 皆 能 达 知 。 菩 萨 虽 知 如 是

fāng shù bù nǎo zhòng shēng yì bù yǐ shì wéi jìng miào
方术，不恼众生，亦不以是为净妙

dào zì zài wáng huì zì zài pú sà yǔ bǎi qiān wàn zhū
道。自在王，慧自在菩萨，与百千万诸

fàn wáng gòng zhù gòng zuò zì xiàn qí shēn yǔ gòng yǔ lùn
梵王共住共坐，自现其身与共语论，

yì bú zhù fàn wáng guāng míng dé xiàng ér zhū fàn wáng yíng
亦不著梵王光明德相，而诸梵王迎

sòng pú sà shēng zūn jìng xīn rú shì jiē yú yī qiè tiān
送菩萨生尊敬心；如是皆于一切天

gōng xiàn zì zài lì ér yì bú zhù dàn shēng wú cháng
宫现自在力而亦不著，但生无常、

kǔ kōng wú wǒ xiǎng yī wú shēng fǎ yī dù yī qiè
苦、空、无我想，依无生法依度一切

zhòng shēng zhī xīn zì zài wáng shì míng pú sà huì zì
众生之心。自在王，是名菩萨慧自

zài yòu zì zài wáng huì zì zài pú sà rú mó suǒ yǒu
在。又自在王，慧自在菩萨，如魔所有

tiān gōng fù lìng shū shèng zì xiàn qí shēn shèng mó suǒ yǒu
天宫，复令殊胜自现其身，胜魔所有

bǎi qiān wàn bèi lìng zhū mó děng shēng kě ài xīn shēng tān
百千万倍，令诸魔等生渴爱心生贪

zhù xīn yǐ cǐ zì yán pò mó màn xīn lìng zhù ā nòu
著心，以此自严破魔慢心，令住阿耨

duō luó sān miǎo sān pú tí rán hòu shuō fǎ zì zài wáng
多罗三藐三菩提，然后说法。自在王，

huì shì pú sà biàn xíng fǎ ruò shī ruò shòu ruò yǐ shī
慧是菩萨遍行法，若施、若受、若以施
huí xiàng ér yú cǐ chù bì yìng yòng huì ruò zì chí
回向，而于此处必应用慧；若自持
jiè jiāo tuō chí jiè yǐ chí jiè huí xiàng ér yú cǐ
戒、教他持戒、以持戒回向，而于此
chù yì yìng yòng huì ruò xiū xíng rěn ruò jiāo tuō rěn yǐ
处亦应用慧；若修行忍、若教他忍、以
rěn huí xiàng ér yú cǐ chù yì yìng yòng huì ruò zì xíng
忍回向，而于此处亦应用慧；若自行
jìn jiāo tuō xíng jìn yǐ jìn huí xiàng ér yú cǐ chù
进、教他行进、以进回向，而于此处
yì yìng yòng huì ruò zì xíng chán ruò jiāo tuō chán yǐ chán
亦应用慧；若自行禅、若教他禅、以禅
huí xiàng ér yú cǐ chù yì yìng yòng huì ruò dú zhū
回向，而于此处亦应用慧；若读诸
jīng ruò wéi tuō shuō fǎ ruò rú suǒ wén yǐ huì zhèng niàn
经、若为他说法、若如所闻以慧正念，
yī qiè xíng lì zuò wò yī qiè yí fǎ yī qiè shě xīn
一切行立坐卧、一切仪法、一切舍心，
jiē yìng yòng huì huì lì pú sà zé shì yī qiè shàn fǎ
皆应用慧。慧力菩萨，则是一切善法
lì zhě huì zēng shàng pú sà yú yī qiè fǎ dé zēng shàng
力者。慧增上菩萨，于一切法得增上
zì zài huì zì zài pú sà yú yī qiè fǎ néng zì zài
自在。慧自在菩萨，于一切法能自在

háng zhí huì lì pú sà zhī fó néng jù mó jūn yǒu huì
行。执慧力菩萨，知佛能拒魔军。有慧
pú sà zì zài suí háng zhū fǎ ér bú yòng lì rú rén
菩萨，自在随诸法而不用力。如人
yǎng shè qí jiàn hái shí bù xū gōng lì pú sà yì rú
仰射其箭，还时不须弓力。菩萨亦如
shì yǐ huì lì gù qiǎn zì zài zhì rù zhū shàn fǎ zuò
是，以慧力故遣自在智入诸善法，坐
dào chǎng shí dé shì zhì lì yǐ shì lì gù yǐ yòu shǒu
道场时得是智力，以是力故以右手
dòng shí fāng shì jiè pò dà mó jūn dé fó shí lì yǐ
动十方世界，破大魔军得佛十力，以
shì shí lì yī qiè tiān rén wú néng fú zhě
是十力一切天人无能伏者。

zì zài wáng shì jiè zì zài shéntōng zì zài zhì
自在王，是戒自在、神通自在、智
zì zài huì zì zài ruò rén bù zhòng shàn gēn bù néng
自在、慧自在，若人不种善根，不能
dé wén rú sī jīng diǎn zì zài wáng ruò rén dé wén shì
得闻如斯经典。自在王，若人得闻是
jīng xīn huān yuè zhě dāng zhī shì rén dé sì zì zài yǐ
经心欢悦者，当知是人得四自在，以
shì zì zài xiàn zì zài lì hé yǐ gù zì zài wáng shì
是自在现自在力。何以故？自在王，是
zhū zì zài yī qiè shēng wén pì zhī fó zhī suǒ wú
诸自在，一切声闻、辟支佛之所无

yǒu
有。

ěr shí zì zài wáng pú sà wén fó suǒ shuō xīn
尔时，自在王菩萨闻佛所说，心

dà xǐ yuè hé zhǎng lǐ jìng zhān yǎng zūn yuàn mù bú
大喜悦，合掌礼敬，瞻仰尊愿，目不

zàn shě zuò rú shì yán shì zūn fó jīn yǐ shì sì zì
暂舍，作如是言：世尊，佛今以是四自

zài lì yī qiè zhòngshēng yì dāng dé shì sì zì zài lì
在力，一切众生亦当得是四自在力。

fó yǐ shén lì shǐ zì zài wáng pú sà yǐ zhǒng zhǒng hǎo
佛以神力，使自在王菩萨以种种好

sè xiāng huá mǎn qí yī jiē yǐ sàn fó shàng jí zhū pú
色香华满其衣袂，以散佛上及诸菩

sà méng huá sàn zhě jiē chéng jīn sè sān shí èr xiàng yǐ
萨。蒙华散者皆成金色，三十二相以

yán qí shēn
严其身。

kōng zhōng bǎi qiān wàn yì zhū tiān tóng shēng tàn yán
空中百千万亿诸天，同声叹言：

ruò yǒu zhòngshēng xìn shòu rú shì sì zì zài lì fā ā
若有众生信受如是四自在力，发阿

nòng duō luó sān miǎo sān pú tí xīn zhě shì zhū zhòngshēng
耨多罗三藐三菩提心者，是诸众生

yǐ fó zhuāng yán ér yǐ zì yán hé yǐ gù shì sì zì
以佛庄严而以自严。何以故？是四自

zài jiē suí yī qiè zhì xīn shì zūn ruò fó běn bù fā
在皆随一切智心。世尊，若佛本不发
ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn zhě shì zhū zhòng
阿耨多罗三藐三菩提心者，是诸众
shēng yún hé dé wén rú shì bù kě sī yì zhū zì zài
生，云何得闻如是不可思议诸自在
jīng
经？

zhū tiān zǐ tàn yǐ fó gào zì zài wáng pú sà
诸天子叹已，佛告自在王菩萨：

wǒ niàn guò shì yú rán dēng fó qián dì qī shí fó hào pǔ
我念过世于燃灯佛前，第七十佛号普
jìng guāng wáng rú lái yì guǎng shuō cǐ sì zì zài fǎ shí
净光王如来，亦广说此四自在法。时
yǒu pú sà míng zhì xíng zú yì yǐ cǐ fǎ wèn fó fó
有菩萨名智行足，亦以此法问佛。佛
shuō cǐ fǎ shí bā qiān pú sà dé cǐ sì zì zài jí wú
说此法时，八千菩萨得此四自在及无
shēng fǎ rěn sān wàn èr qiān rén fā ā nòu duō luó sān
生法忍，三万二千人发阿耨多罗三
miǎo sān pú tí xīn zì zài wáng wǒ yú ěr shí chū wén
藐三菩提心。自在王，我于尔时初闻
cǐ sì zì zài wén yǐ shòu chí zhì rán dēng fó shí nǎi
此四自在，闻已受持，至燃灯佛时乃
dé jù zú shì gù zì zài wáng ruò yú jīn shì ruò wǒ
得具足。是故，自在王，若于今世若我

miè hòu yǒu rén yī xīn qiú fó dào zhě shòu chí shì jīng
灭后，有人一心求佛道者，受持是经，

dāng zhī shì rén jí dé wú shēng fǎ rěn
当知是人疾得无生法忍。

shuō cǐ zì zài wáng jīng shí sān wàn èr qiān tiān rén
说此自在王经时，三万二千天人

fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn zhū tiān zǐ gòng
发阿耨多罗三藐三菩提心。诸天子供

fèng fó gù zuò bǎi qiān jì lè yǔ yú tiān huá yǐ fó
奉佛故，作百千伎乐雨于天华。以佛

shén lì cóng zhòng jì lè chū rú shì yīn ruò yǒu zhòng shēng
神力，从众伎乐出如是音：若有众生

wén cǐ zì zài wáng jīng xìn jiě shòu chí dāng zhī shì rén
闻此自在王经，信解受持，当知是人

zhū gēn míng lì lè yú fó fǎ qí zhì guǎng bó wéi
诸根明利，乐于佛法，其智广博，为

shàn zhī shí suǒ hù shēn zhòng shàn gēn yú zhū zhòng shēng xíng
善知识所护，深种善根，于诸众生行

dà bēi dào
大悲道。

ěr shí zì zài wáng pú sà bái fó yán shì zūn
尔时，自在王菩萨白佛言：世尊，

fó yǒu shí lì sì wú suǒ wèi shí bā bú gòng fǎ pú
佛有十力、四无所畏、十八不共法，菩

sà yì yǒu shí lì sì wú suǒ wèi shí bā bú gòng fǎ
萨亦有十力、四无所畏、十八不共法

fǒu
否？

fó gào zì zài wáng yǒu ā bīn bá zhì pú sà
佛告自在王：有阿鞞跋致菩萨，
yǐ jiǔ xí xíng dé wú shēng fǎ rěn zhù dì bā dì yù
已久习行得无生法忍，住第八地欲
rù jiǔ dì wéi bō rě bō luó mì fāng biàn suǒ hù rú
入九地，为般若波罗蜜方便所护，如
shì pú sà zé néng jù chéng pú sà shí lì sì wú suǒ
是菩萨则能具成菩萨十力、四无所
wèi shí bā bú gòng fǎ zì zài wáng yún hé pú sà shí
畏、十八不共法。自在王，云何菩萨十
lì wéi sà pó ruò gù fā shēn jiān xīn lì jù cí xīn
力？为萨婆若故，发深坚心力具慈心
gù bù shě yī qiè zhòng shēng lì bù qiú yī qiè lì yǎng
故，不舍一切众生力，不求一切利养
gù shě yī qiè shì jiè shì hǎo gù jù dà bēi lì xìn
故，舍一切世界饰好故，具大悲力信
yī qiè fó fǎ gù néng chéng shì fǎ gù xīn bú tuì méi
一切佛法故，能成是法故，心不退没
gù jù dà jìn lì xíng niàn ān huì gù bú huài yí fǎ
故，具大进力行念安慧故，不坏仪法
gù zhù bú dòng dìng lì lí èr biān gù shùn yuán shēng fǎ
故，住不动定力离二边故，顺缘生法
gù duàn yī qiè jiàn bù bié xì lùn gù jù bō rě bō
故，断一切见不别戏论故，具般若波

luó mì lì chéng zhòng shēng gù shòu wú liàng shēng sǐ gù
罗蜜力成众生故，受无量生死故，
xí shàn dé wú yàn zú gù xìn jiě yǒu wéi fǎ rú mèng gù
习善德无厌足故，信解有为法如梦故，
yú shēng sǐ zhōng wú pí juàn lì guān zhū fǎ xiàng gù wú
于生死中无疲倦力观诸法相故，无
wǒ wú rén wú zhòng shēng gù xìn jiě bù shēng bù qǐ fǎ
我无人无众生故，信解不生不起法
gù xìn lè wú shēng fǎ lùn gù wú shēng fǎ rěn lì rù
故，信乐无生法论故，无生法忍力入
kōng wú xiàng wú zuò fǎ gù guān zhū tuō mén gù dé shēng
空无相无作法故，观诸脱门故，得声
wén pì zhī fó chéng jiě zhī jiàn gù dé tuō mén lì yú
闻、辟支佛乘解知见故，得脱门力于
shēn fǎ zhōng bù suí tuō zhì gù guān yī qiè zhòng shēng xīn
深法中不随他智故，观一切众生心
suǒ xíng gù jù wú ài zhì lì zì zài wáng shì míng pú
所行故，具无碍智力。自在王，是名菩
sà shí lì
萨十力。

zì zài wáng hé wèi pú sà sì wú suǒ wèi dé
自在王，何谓菩萨四无所畏？得
tuó luó ní gù yī qiè suǒ wén néng chí gù cháng bú wàng
陀罗尼故，一切所闻能持故，常不忘
niàn gù yú dà zhòng zhōng shuō fǎ wú suǒ wèi suí yī qiè
念故，于大众中说法无所畏。随一切

zhòngshēng suǒ xìn jiě ér wéi shuō fǎ rú suí bìng hé yào
众生所信解，而为说法如随病合药，
zhī jiàn yī qiè zhòngshēng zhū gēn suí yīng shuō fǎ yú dà
知见一切众生诸根随应说法，于大
zhòngzhōng ér wú suǒ wèi shì pú sà zhòngzhōng shuō fǎ wú
众中而无所畏。是菩萨众中说法无
suǒ yí nán wú yǒu dōng fāng nán fāng xī fāng běi fāng
所疑难，无有东方、南方、西方、北方
yǒu lái wèn wǒ wǒ bù néng dá nǎi zhì wú yǒu wēi wèi zhī
有来问我我不能答，乃至无有微畏之
xiàng zì yú zhòngshēng zhī suǒ wèn nán suí wèn wéi dá ér
相，恣于众生之所问难，随问为答而
wú suǒ wèi shàn néng duàn yí gù yú dà zhòngzhōng shuō fǎ
无所畏，善能断疑故，于大众中说法
ér wú suǒ wèi zì zài wáng shì míng pú sà sì wú suǒ
而无所畏。自在王，是名菩萨四无所
wèi
畏。

zì zài wáng hé wèi pú sà shí bā bú gòng fǎ
自在王，何谓菩萨十八不共法？

pú sà cóng shēng yǐ lái zì néng xíng shī wú yǒu jiào yán
菩萨从生已来自能行施，无有教言：
rǔ dāng háng shī lè xíng shě xīn ruò mó zuò fó xíng lái yǔ
汝当行施乐行舍心。若魔作佛形来语
zhī yán rǔ xíng yú shī dāng duò dì yù pú sà ruò shēng
之言：汝行于施当堕地狱。菩萨若生

qiǎn huǐ zhī xīn wú yǒu shì chù lè shě yī qiè fēn bù shī
慳悔之心无有是处。乐舍一切分布施
yǔ yǐ shì xíng shī wéi ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
与，以是行施为阿耨多罗三藐三菩提，
bù qiú guǒ bào lì yì zhòngshēng gù shì wéi pú sà chū
不求果报，利益众生故。是为菩萨初
bú gòng fǎ zì zài wáng pú sà zì néng chí jiè wú yǒu
不共法。自在王，菩萨自能持戒无有
jiào zhě suī bù zhí fó ér yì bù cóng tuō rén shòu jiè
教者，虽不值佛而亦不从他人受戒，
shàn néng hù chí yī qiè zhū jiè cháng lè chí jiè wèi suī
善能护持一切诸戒常乐持戒，谓虽
zài jiā rú jiè suǒ shuō jìn néng fèng chí ruò qí chū jiā jiè
在家如戒所说尽能奉持；若其出家戒
jīng suǒ shuō bù xū jiào dǎo jiē néng lǚ xíng nǎi zhì bù
经所说，不须教导皆能履行，乃至不
wéi shòu mìng zhū yuán ér shě yú jiè suǒ chí zhū jiè jiē shùn
为寿命诸缘而舍于戒，所持诸戒皆顺
pú tí wéi duàn zhòngshēng pò jiè fǎ gù shì wéi pú sà
菩提，为断众生破戒法故。是为菩萨
èr bú gòng fǎ zì zài wáng ruò pín qióng xià jiàn jí zhān
二不共法。自在王，若贫穷下贱及旃
tuó luó gōng qiǎo zhī rén chēn huì jiā è kǔ yán mà rǔ
陀罗工巧之人，嗔恚加恶、苦言骂辱、
jié jié zhī jiě pú sà ěr shí qí xīn bú dòng yú cǐ
节节支解，菩萨尔时其心不动，于此

zhòngshēng cí xīn pǔ rùn yǒu lì néng bào ér bù jiā hài
众生慈心普润，有力能报而不加害，
dàn yī yú fǎ wǒ yǐ fó fǎ yuán gù rěn shòu cǐ kǔ yì
但依于法我以佛法缘故忍受此苦，亦
yuàn shì rén xīn dé shàn jìng fā dà zhuāng yán shì wéi pú
愿是人心得善净发大庄严。是为菩
sà sān bú gòng fǎ zì zài wáng pú sà suī zāo jí nán
萨三不共法。自在王，菩萨虽遭急难
yóu gù jìn xíng bú xiè bù xī ér zhōng bù shēng tuì méi
犹故进行，不懈不息而终不生退没
zhī xīn ruò jiàn shēng wén rù yú niè pán jiàn shì kǔ nǎo
之心。若见声闻入于涅槃，见世苦恼
ér yú shēng wén miè dù fǎ zhōng xīn bù tān lè ruò jiàn
而于声闻灭度法中心不贪乐。若见
pì zhī fó miè dù yòu jiàn shēng sǐ kǔ nǎo yú pì zhī
辟支佛灭度，又见生死苦恼，于辟支
fó niè pán fǎ zhōng xīn bù tān lè ruò jiàn zhū fó yǐ
佛涅槃法中心不贪乐。若见诸佛已
chéng dà lì fó fǎ jù zú rù yú niè pán zì jiàn qí
成大利，佛法具足入于涅槃，自见其
shēn wèi dé jù zú liù bō luó mì jí zhū fó fǎ yú cǐ
身未得具足六波罗蜜及诸佛法，于此
fǎ zhōng xīn yì bù méi ér qín xíng jìn wǒ dāng yú cǐ
法中心亦不没而勤行进：我当于此
dà chéng niè pán ér qǔ miè dù shì wéi pú sà sì bú
大乘涅槃而取灭度。是为菩萨四不

gòng fǎ zì zài wáng pú sà ruò zuò zhuǎn lún wáng ruò
共法。自在王，菩萨若作转轮王、若
zuò dì shì ruò zuò mó wáng bǎi qiān shì nǚ zuò tiān jì
作帝释、若作魔王，百千侍女作天伎
lè jù shòu yù lè ér yú chán dìng jí wú liàng xīn jiē
乐具受欲乐，而于禅定及无量心皆
xiàn zài qián cháng lè shě lí kuì nào zhī chù yú shēng sǐ
现在前，常乐舍离愤闹之处，于生死
zhōngshēng dà kǒng wèi xiǎng yú wǔ yù zhōngshēng dà bú jìng
中生大恐惧想，于五欲中生大不净
xiǎng yú wǔ yīn zhōngshēng yuàn chóu xiǎng yú sì dà zhōng
想，于五阴中生怨仇想，于四大中
shēng dú shé xiǎng yú zhū rù zhōngshēng kōng jù xiǎng yú
生毒蛇想，于诸入中生空聚想，于
jǐ juàn shǔ shēng yuàn zéi xiǎng yú gōng zhái shì nǚ zhōng rú
已眷属生怨贼想，于宫宅侍女中如
zài sǐ shī jiān xiǎng dàn qiú xíng fǎ dàn qiú jiàn fó
在死尸间想，但求行法，但求见佛，
dàn niàn yù dù yī qiè zhòngshēng yú jì lè zhī shēng chū
但念欲度一切众生，于伎乐之声出
chán dìng fǎ yīn huò shí mó zhàng qí shēng xiān shì shàn gēn
禅定法音，或时魔障其声，先世善根
lì gù ér yú kōngzhōng dé wén fó yīn fǎ yīn sēng yīn
力故而于空中得闻佛音、法音、僧音，
wén cǐ yīn yǐ qì shě shì jiè zì zài zhī lè chū jiā rù
闻此音已弃舍世界自在之乐出家入

lín shì wéi pú sà wǔ bú gòng fǎ zì zài wáng pú sà
林。是为菩萨五不共法。自在王，菩萨
yú shì chán dìng zhī zhōng bù shēng jiān xiǎng yǐ zhì fēn bié
于世禅定之中不生坚想，以智分别
lí yú zhū jiàn yī fǎ yī yì cǐ bú gòng fǎ nǎi zhì mèng
离于诸见依法依义，此不共法乃至梦
zhōng bù shēng wǒ jiàn bù shēng fǎ jiàn pú sà bù wéi zhū
中不生我见、不生法见。菩萨不为诸
jié jiàn chán suǒ shǐ lí zhū yí huǐ nǎi zhì è mó bù
结见缠所使，离诸疑悔，乃至恶魔不
néng zhàng bì lìng qí yí huǐ lí yú zhèng fǎ pú sà wéi
能障蔽令其疑悔离于正法。菩萨为
chéng zhòng shēng gù huò pò yī fǎ ér yú qí zhōng wú yǒu
成众生故，或破仪法而于其中无有
yí huǐ zì zài wáng shì wéi pú sà liù bú gòng fǎ zì
疑悔。自在王，是为菩萨六不共法。自
zài wáng pú sà cóng shēng yǐ lái zì dé shēn jìng lí yú
自在王，菩萨从生已来自得身净，离于
shā shēng bù yǐ shǒu zú dāo zhàng wǎ shí yǒu suǒ nǎo hài
杀生，不以手足刀杖瓦石有所恼害，
cháng shě dāo zhàng zī shēng fēng zú wú suǒ fá shǎo yī bǎ
常舍刀杖，资生丰足无所乏少，一把
zhī cǎo bù yǔ bù qǔ zhēn bǎo mǎn dì bù shēng tān xīn
之草不与不取，珍宝满地不生贪心，
jī qióng sǐ kùn bù yǐ xié mìng ér zì huó yě cháng xiū
饥穷死困不以邪命而自活也。常修

fàn hòng zhì yú xīn xiǎng bú niàn wǔ yù lí zhū yù nǎo
梵行至于心想，不念五欲离诸欲恼，
bù yǐ wǔ yù zhī yuán ér xíng fēi fǎ yǐ zhì wéi shǒu
不以五欲之缘而行非法，以智为首
chéng shàn shēn yè shì wéi pú sà qī bú gòng fǎ zì zài
成善身业。是为菩萨七不共法。自在
wáng pú sà jìng yú kǒu yè zhēn yǔ shí yǔ yán xíng xiāng
王，菩萨净于口业真语实语，言行相
yīng bú zì qī shēn bù kuáng zhū fó zhū tiān lóng
应不自欺身，不诳诸佛、诸天、龙、
shén yè chā qián tà pó ā xiū luó jiā lóu luó
神、夜叉、乾闥婆、阿修罗、迦楼罗、
jǐn nuó luó mó hóu luó qié rén fēi rén děng pú sà
紧那罗、摩睺罗伽、人非人等。菩萨
bù xíng liǎng shé juàn shǔ qīn ài zhōng shǐ bù lí pú sà
不行两舌，眷属亲爱终始不离。菩萨
bù xíng è kǒu cháng xíng ài yǔ ruǎn yǔ hé róu yǔ
不行恶口，常行爱语、软语、和柔语、
bú è yǔ bù cū yǔ yǒu lǐ yǔ lè yǔ xiān
不恶语、不粗语、有理语、乐语、先
yì yǔ hé yuè yǔ pú sà yú zhū è kǒu cū yán qīn
意语、和悦语。菩萨于诸恶口粗言，侵
kè kǔ yǔ rén bù xǐ wén zì nǎo nǎo tuō rú shì zhū
克苦语，人不喜闻、自恼恼他如是诸
yǔ zhōng bù chū kǒu pú sà bù wéi wú yì yǔ yǒu
语，终不出口。菩萨不为无义语，有

zé yán yǒu wú zé yán wú shēn xīn jìng gù kǒu yè jiē
则言有，无则言无，深心净故口业皆
jìng zì zài wáng pú sà dé cǐ bú gòng fǎ gù shì shì
净。自在王，菩萨得此不共法故，世世
suǒ shēng cháng dé rú shì suí fǎ yǔ kǒu néng yǐ shì yǔ
所生，常得如是随法口语，能以是语，
bú jìng zhī rén lìng qí dé jìng yǐ jìng rén zhě lìng qǐ lǐ
不净之人令其得净，已净人者令起礼
jìng gòng fèng zhī xīn yǐ shì shēn xīn bú gòng fǎ gù dé
敬供奉之心。以是深心不共法故，得
shí yǔ kǒu zhū yǒu suǒ shuō jiē shí wú xū shì wéi pú
实语口，诸有所说皆实无虚。是为菩
sà bā bú gòng fǎ zì zài wáng pú sà jǐ xīn zì zài
萨八不共法。自在王，菩萨已心自在
dé zì zài háng bù tān tuō wù bú huì nǎo zhòngshēng xíng
得自在行，不贪他物，不恚恼众生行
yú zhèng jiàn yú pú sà xīn wú děng děng xīn zhōng bú wàng
于正见，于菩萨心无等等心终不忘
shī pú sà cháng lí yī qiè chǎn qū bù zhí zhī xīn zhòu
失。菩萨常离一切谄曲不直之心，昼
yè cháng xíng shàn jìng cí xīn shì wéi pú sà jiǔ bú gòng
夜常行善净慈心。是为菩萨九不共
fǎ zì zài wáng pú sà suǒ shēng zhī chù yī qiè jīng
法。自在王，菩萨所生之处，一切经
shū zhòu shù yī fāng suàn shù wéi zuì wéi shàng bù xū shī
书咒术医方算数为最为上，不须师

jiào zì néng zhī zhī jiē xī liǎo dá yì yú shì fǎ chū
教自能知之皆悉了达，亦于世法、出
shì fǎ zhōng dé bù suí tuō huì yòu bù chéng wàng tīng cǎi
世法中得不随他慧，又不承望听采
tuō yǔ cháng wéi zhū tiān shì rén zhī suǒ zhān yǎng yǒu suǒ
他语，常为诸天世人之所瞻仰，有所
yán shuō jiē xī suí xué shì wéi pú sà shí bú gòng fǎ
言说皆悉随学。是为菩萨十不共法。
zì zài wáng pú sà huò wéi zhòngshēng liáo zhì zhū bìng bù
自在王，菩萨或为众生疗治诸病，不
qiú lì yǎng yǐ dà bēi wéi shǒu liáo zhì bìng shí fā xīn yuàn
求利养以大悲为首，疗治病时发心愿
yán dāng lìng zhòngshēng dé chū shì fǎ miè zhū kǔ nǎo lìng
言：当令众生得出世法，灭诸苦恼令
zhì niè pán shì wéi pú sà shí yī bú gòng fǎ zì zài
至涅槃。是为菩萨十一不共法。自在
wáng pú sà bù qiú bú yuàn zhuǎn lún wáng wèi shì fàn tiān
王，菩萨不求不愿转轮王位、释梵天
wáng zhī chù ér zì dé zhī hé yǐ gù pú sà bù wéi
王之处而自得之。何以故？菩萨不为
shēn sè duān yán gù xíng dào bù wéi shì jiè juàn shǔ róng wèi
身色端严故行道，不为世界眷属荣位
míng wén chēng zàn gù xíng dào rú shì zhī fú bù qiú ér
名闻称赞故行道，如是之福不求而
dé shì wéi pú sà shí èr bú gòng fǎ zì zài wáng pú
得。是为菩萨十二不共法。自在王，菩

sà zhù zūn guì chù cháng shòu zhū tiān céng jiàn fó zhě cháng
萨住尊贵处，长寿诸天曾见佛者常
lái yōng hù rú shì quàn fā yīng zuò shì xíng xíng shì yè
来拥护，如是劝发：应作是行，行是业
zhě néng zhì pú tí shì zé tuì fǎ shì zé jìn fǎ rú
者能至菩提。是则退法，是则进法。如
shì xíng zhě zhū gēn suí shùn ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
是行者，诸根随顺阿耨多罗三藐三菩
tí shì zhū tiān shén cháng yǐ rú shì suí yí quàn fā lìng
提。是诸天神常以如是随宜劝发，令
bù wéi shī ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shì wéi pú
不违失阿耨多罗三藐三菩提。是为菩
sà shí sān bú gòng fǎ zì zài wáng ruò yǒu xiōng bào chēn
萨十三不共法。自在王，若有凶暴嗔
huì è rén jiàn cǐ pú sà shēn kǒu xīn yè bù néng jiā
恚恶人，见此菩萨身口心业，不能加
ě xīn dé shàn jìng ruò huò yǒu rén nǎo cǐ pú sà rěn shòu
恶心得善净。若或有人恼此菩萨忍受
bú bào lìng qí xīn jìng dé zhù yú fǎ ruò yǒu zhòng shēng
不报，令其心净得住于法。若有众生
qīn hài pú sà bú lìng yǐ cǐ duò yú è dào hé yǐ
侵害菩萨，不令以此堕于恶道。何以
gù pú sà běn lái yǐ dé jù zú bú gòng shàn jìng zhī yuàn
故？菩萨本来已得具足不共善净之愿：
ruò yǒu zhòng shēng yǐ shēn kǒu yì qīn hài nǎo wǒ lìng bù
若有众生以身口意侵害恼我，令不

yǐ cǐ duò yú è dào pú sà jìng chí jiè gù suí yuàn jiē
以此堕于恶道。菩萨净持戒故随愿皆
dé shì wéi pú sà shí sì bú gòng fǎ zì zài wáng huò
得。是为菩萨十四不共法。自在王，或
yǒu zhòngshēng qiān tān bú xìn bú jiàn yè xíng bù yī guǒ
有众生悭贪不信，不见业行，不依果
bào bù shí fó fǎ sēng yú zhū shā mén pó luó mén xīn
报，不识佛法僧，于诸沙门、婆罗门心
bú shàn jìng bù néng jìng lǐ tīng shòu qí yǔ xīn bù zūn
不善净，不能敬礼听受其语，心不尊
chóng bù shēng xī yǒu zhī xiǎng shì zhū zhòngshēng jiàn cǐ pú
重不生希有之想。是诸众生见此菩
sà shēn kǒu yì xíng yí fá yǔ lùn xīn jí dé jìng lǐ jìng
萨身口意行仪法语论，心即得净礼敬
suí shùn biànshēng zūn zhòng xī yǒu zhī xīn hé yǐ gù
随顺，便生尊重希有之心。何以故？
pú sà dé bú gòng fǎ gù shì wéi pú sà shí wǔ bú gòng
菩萨得不共法故。是为菩萨十五不共
fǎ zì zài wáng ruò yī qiè zhū tiān lóng shén yè
法。自在王，若一切诸天、龙、神、夜
chā qián tà pó zhū xiān dà rén pó luó mén děng shì
叉、乾闥婆、诸仙大人、婆罗门等世
zhī dà shī jiàn cǐ pú sà shēng shī zūn xiǎng yú cǐ zhū
之大师见此菩萨生师尊想，于此诸
rén míng chēng zuì shèng yòu zhū tiān lóng shén yè chā
人名称最胜。又诸天、龙、神、夜叉、

qián tà pó xiān rén pó luó mén děng shì jiè zhī shī yì
乾 阇 婆、仙 人、婆 罗 门 等 世 界 之 师， 诣
cǐ pú sà qū gōng lǐ jìng gòng jǐ shǐ lìng zhū shī dì zǐ
此 菩 萨 曲 躬 礼 敬 供 给 使 令， 诸 师 弟 子
yì jiē lǐ jìng zūn zhòng yíng sòng xīn niàn zhī shèng dé shì xìn
亦 皆 礼 敬 尊 重 迎 送 心 念 知 胜 得 是 信
xīn shì wéi pú sà shí liù bú gòng fǎ zì zài wáng pú
心。 是 为 菩 萨 十 六 不 共 法。 自 在 王， 菩
sà suǒ zài guó jiè jù luò chéng yì néng xiū shàn fǎ lí
萨 所 在 国 界 聚 落 城 邑， 能 修 善 法 离
bú shàn fǎ néng huà zhòng shēng hù zhèng fǎ zhě ér shēng qí
不 善 法， 能 化 众 生 护 正 法 者 而 生 其
zhōng dé zhèng jiàn fù mǔ suǒ shēng zhī chù cháng wéi shī
中， 得 正 见 父 母， 所 生 之 处 常 为 师
zhǎng lǐ jìng zūn zhòng guó jiè zhī zhōng zhòng shēng mìng zhōng wú
长 礼 敬 尊 重， 国 界 之 中 众 生 命 终 无
duò è dào hé yǐ gù pú sà yǐ shàn fǎ shè zhòng shēng
堕 恶 道。 何 以 故？ 菩 萨 以 善 法 摄 众 生
lìng xíng fú gù mìng zhōng zhī hòu jiē shēng rén tiān shì wéi
令 行 福 故， 命 终 之 后 皆 生 人 天。 是 为
pú sà shí qī bú gòng fǎ zì zài wáng pú sà suí shùn
菩 萨 十 七 不 共 法。 自 在 王， 菩 萨 随 顺
yī qiè zhù dào zhī fǎ zhū míng shén tōng jiē jù zú gù
一 切 助 道 之 法， 诸 明 神 通 皆 具 足 故，
yī qiè zhū mó bù néng dé biàn shì wéi pú sà shí bā bú
一 切 诸 魔 不 能 得 便。 是 为 菩 萨 十 八 不

gòng fǎ zì zài wáng hé gù míng wéi bú gòng fǎ pú sà
共法。自在王，何故名为不共法？菩萨

suí shùn yī qiè fó fǎ gù zhū shēng wén pì zhī fó
随顺一切佛法故，诸声闻、辟支佛、

chū fā yì zhě zhī suǒ wú yǒu ér kuàng fán fū
初发意者之所无有，而况凡夫？

ěr shí zì zài wáng pú sà bái fó yán xī yǒu
尔时，自在王菩萨白佛言：希有

shì zūn shì zūn jīn zhě yǔ zhū pú sà dà zhì fǎ míng
世尊！世尊今者，与诸菩萨大智法明

wú liàng fǎ guāng rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì zhě ruò yǒu
无量法光。如我解佛所说义者，若有

pú sà dé wén cǐ jīng bú lè yú jīng ruò rén wén cǐ jīng
菩萨得闻此经不乐余经。若人闻此经

shòu chí dú sòng yǐ wéi shòu chí yī qiè fó fǎ ruò rén
受持读诵，已为受持一切佛法。若人

shòu chí cǐ jīng yǐ wéi tuō rén shuō zé wéi néng yì fó zhī
受持此经已为他人说，则为能以佛之

zhèng fǎ yǐ chéng zhòng shēng ruò rén zhèng xí cǐ jīng zé
正法以成众生。若人正习此经，则

wéi zhèng xí yī qiè fó fǎ ruò rén yú cǐ jīng zhōng dé
为正习一切佛法。若人于此经中得

rěn míng wéi shùn rěn ruò rén yú cǐ jīng zhōng rú suǒ shuō
忍名为顺忍。若人于此经中如所说

xíng zé wéi suí shùn yī qiè fǎ xíng shì zūn ruò yǒu pú
行，则为随顺一切法行。世尊，若有善

sà bù lí cǐ jīng dāng zhī shì rén yì dé zhū míng shén tōng
萨不离此经，当知是人已得诸明神通
wéi zuò dào chǎng
为坐道场。

fó gào zì zài wáng rú rǔ suǒ shuō ruò rén bù
佛告自在王：如汝所说，若人不
lí cǐ jīng dāng zhī shì rén dé zhū míng shén tōng wéi zuò dào
离此经，当知是人得诸明神通为坐道
chǎng zì zài wáng guò qù rán dēng fó qián wēi dé fó
场。自在王，过去燃灯佛前，威德佛、
tí shā fó fú shā fó guāng míng fó qián yǒu fó hào
提沙佛、弗沙佛、光明佛前有佛，号
tiān wáng rú lái yīng zhèng biàn zhī míng xíng zú shàn
天王如来、应、正遍知、明行足、善
shì shì jiān jiě wú shàng shì tiáo yù zhàng fu tiān
逝、世间解、无上士、调御丈夫、天
rén shī fó shì zūn qí fó shì jiè yán jìng fēng lè tiān
人师、佛世尊。其佛世界严净丰乐，天
rén chōng mǎn qí tǔ píng zhèng liú lí wéi dì yán fú
人充满。其土平正，琉璃为地，阎浮
tán jīn yǐ wéi lián huá biàn fù qí tǔ róu ruǎn xì huá pì
檀金以为莲华遍覆其土，柔软细滑譬
rú tiān yī shì shí shì rén shēn sè cháng duǎn zī shēng suǒ
如天衣。是时世人身色长短、资生所
yǒu yuán lín chí guān jiē rú dǒu lǜ tiān shàng suǒ xū
有、园林池观，皆如兜率天上，所须

yǐn shí yīng niàn jí zhì yǔ tiān wú yì wéi yǒu míng bié
饮食应念即至与天无异，唯有名别。

qí sān qiān shì jiè fó wéi fǎ wáng shì gù qí fó hào
其三千世界，佛为法王，是故其佛号

wéi tiān wáng rú zhuǎn lún wáng zuò yú zhèng zuò yǐ fǎ huà
为天王。如转轮王坐于正座，以法化

mín wú bù chéng shùn tiān wáng rú lái yì fù rú shì zuò
民无不承顺；天王如来亦复如是，坐

shī zǐ fǎ zuò wéi yī qiè tiān rén yǎn shuō yú fǎ dà
师子法座为一切天人演说于法。大

zhòng zuò chù dōng xī bā wàn sì qiān yóu xún nán běi yì
众坐处，东西八万四千由旬，南北亦

ěr bā wàn sì qiān yóu xún tiān wáng rú lái shuō fǎ zhī shí
尔八万四千由旬。天王如来说法之时，

yīn shēng biàn mǎn sān qiān dà qiān shì jiè qí zhū tiān rén
音声遍满三千大千世界。其诸天人

jìn jìng zūn zhòng zàn tàn xíng wú shàng fǎ yǐ wéi fǎ gòng
尽敬尊重赞叹，行无上法以为法供。

qí tǔ zhòng shēng wú yǒu lè xià fǎ zhě wéi lè fó fǎ
其土众生无有乐下法者，唯乐佛法。

wú yǒu shēng wén pì zhī fó míng kuàng fā xīn xíng zhě
无有声闻、辟支佛名，况发心行者？

wéi yǒu pú sà yǐ wéi juàn shǔ wú yǒu nǚ rén yì bù
唯有菩萨以为眷属。无有女人，亦不

wén yǒu yín yù zhī míng jiē yú lián huá jié jiā fū zuò zì
闻有淫欲之名，皆于莲华结跏趺坐自

rán huà shēng wéi lè sān fǎ hé děng wéi sān yī zhě
然化生。唯乐三法。何等为三？一者、
lè xǐ jiàn fó èr zhě lè xǐ wén fǎ sān zhě lè
乐喜见佛，二者、乐喜闻法，三者、乐
guān yú fǎ hǎo xǐ lí xíng qí zhū rén zhòng xiū xí jīng
观于法好喜离行。其诸人众修习经
fǎ cháng bú fàng yì fú huì jù zú shòu mìng wú liàng ā
法常不放逸，福慧具足，寿命无量阿
sēng zhī jié mìng zhōng shēng tiān wèi dào tuō fó dù ruò
僧祇劫，命终生天，谓到他佛土。若
yǒu pú sà mìng yù zhōng shí shàng shēng yú kōng gāo qī duō
有菩萨命欲终时，上升于空高七多
luó shù chàng dà yīn yán wǒ yú cǐ tǔ jīn dāng tuì
罗树，唱大音言：我于此土今当退
méi shí zhòng zuò pú sà wén cǐ shēng yǐ jiē gòng jí huì
没。时众坐菩萨闻此声已，皆共集会
shì qí fǎ rěn zuò rú shì yán hé děng fǎ tuì hé děng
试其法忍，作如是言：何等法退？何等
fǎ shēng shí shì pú sà yú dà zhòng zhōng ér zuò shì yán
法生？时是菩萨于大众中而作是言：
cǐ zhōng wú fǎ ruò tuì ruò shēng rú lái dé ā niù duō
此中无法若退若生。如来得阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí shí zhī yī qiè fǎ wú tuì wú
罗三藐三菩提时，知一切法无退无
shēng hé yǐ gù sè bú tuì bù shēng shòu xiǎng xíng shí
生。何以故？色不退不生，受想行识

bú tuì bù shēng gèng wú yì fǎ bì dìng kě dé ruò wǒ
不退不生，更无异法必定可得，若我、
ruò zhòngshēng ruò shòumìng tuì zhě shēng zhě rú lái
若众生、若寿命，退者、生者。如来
dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shí zhī yī qiè fǎ
得阿耨多罗三藐三菩提时，知一切法
jiē kōng wú xiàng kōng wú xiàng fǎ bú tuì bù shēng zhū fǎ
皆空无相，空无相法不退不生。诸法
lí jì bú zuò jì bù qǐ jì wú shēng jì fó yǐ
离际，不作际、不起际、无生际。佛以
wéi zhèng rú shì zhū jì yì bú tuì bù shēng tuì míngzhòng
为证，如是诸际亦不退不生。退名众
yuán lí shēng míng zhòng yuán hé ér shì zhū yuán yì bú tuì
缘离，生名众缘合，而是诸缘亦不退
bú shēng shì pú sà yú dà zhòngzhōngshuō shì fǎ yǐ rán
不生。是菩萨于大众中说是法已，然
hòu nǎi tuì qí shēn miè yǐ wú huī wú yān jí shēng tuō
后乃退。其身灭已无灰无烟，即生他
fāng xiàn zài fó qián shì tiānwáng fó jí zhū pú sà bú
方现在佛前。是天王佛及诸菩萨，不
zhù jiǎ shā jiē zhù zì shēng jìng miào tiān yī yì wú jié
著袈裟，皆著自生净妙天衣。亦无结
huò shì rén tiáo shùn jiē dé wú shēng fǎ rěn bù wéi zhòng
惑，世人调顺皆得无生法忍。不为众
shēngguǎng shuō zhū fǎ ér zhū zhòngshēng qí gēn míng lì xiǎo
生广说诸法，而诸众生其根明利小

fā jí wù ruò tiānwáng fó wéi zhū pú sà yǎn shuō fǎ shí
发即悟。若天王佛为诸菩萨演说法时，
qí zhū tiān rén pǔ jiē néng zhī huò dé fǎ rěn huò dé
其诸天人普皆能知，或得法忍，或得
tuó luó ní huò dé lè shuō wú ài huò dé zhū sān mèi
陀罗尼，或得乐说无碍，或得诸三昧。

zì zài wáng shì tiānwáng fó qí dà míng wén pǔ liú
自在王，是天王佛其大名闻普流

shí fāng yú yī qiè tiān rén zhī zhōngguāng shuō cǐ sì zì
十方，于一切天人之中广说此四自
zài jīng qī wàn èr qiān pú sà dé shòu ā nòu duō luó sān
在经，七万二千菩萨得受阿耨多罗三
miǎo sān pú tí jì shí yǒu pú sà míng yuē jìng guāng bù
藐三菩提记。时有菩萨名曰净光不
dé shòu jì zuò rú shì niàn jīn zhū pú sà dé shòu jì
得受记，作如是念：今诸菩萨得受记
zhě chí jiè yí shì xíng dào niàn huì fāng biàn shén lì
者，持戒仪式、行道念慧、方便神力、
tuó luó ní sān mèi bú shèng yú wǒ yǐ hé yuán gù jīn
陀罗尼三昧不胜于我，以何缘故，今
dé shòu jì ér wǒ bù dé shí tiānwáng fó zhī qí xīn
得受记，而我不得？时天王佛知其心
niàn gào jìng guāng yán shàn nán zǐ yú wèi lái shì dāng
念，告净光言：善男子，于未来世当
yǒu fó chū hào yuē rán dēng bī fó dāng yǔ rǔ shòu jì
有佛出，号曰燃灯，彼佛当与汝受记。

shí jìng guāng pú sà wén fó yǔ yì xīn dà xǐ yuè shàng
时净光菩萨闻佛语已，心大喜悦，上
shēng yú kōng zuò rú shì yán ruò rán dēng fó guò héng shā
升于空作如是言：若燃灯佛过恒沙
jié ér hòu nǎi chū dāng zhī wǒ yǐ dé shòu ā nòu duō luó
劫而后乃出，当知我已得受阿耨多罗
sān miǎo sān pú tí jì hé yǐ gù zhū fó suǒ yán jiē
三藐三菩提记。何以故？诸佛所言皆
wú xū wàng zhū fó jiē shì zhēn shí yǔ zhě zì zài wáng
无虚妄，诸佛皆是真实语者。自在王，
yú yì yún hé bǐ shí jìng guāng pú sà qǐ yì rén hū
于意云何？彼时净光菩萨，岂异人乎？
zé wǒ shēn shì wǒ cóng shì lái dé zhí guāng míng fó wǒ
则我身是。我从是来得值光明佛，我
cóng bǐ fó dé wén shì fǎ wén yǐ shòu chí dé guāng yìn
从彼佛得闻是法，闻已受持得光印
sān mèi cóng shì yǐ hòu fù zhí fú shā fó wǒ cóng bǐ
三昧。从是已后复值弗沙佛，我从彼
fó dé wén shì fǎ wén yǐ shòu chí dé zhòng míng sān mèi
佛得闻是法，闻已受持得众明三昧。
cóng shì yǐ hòu fù zhí tí shā fó dé wén shì fǎ wén yǐ
从是已后复值提沙佛得闻是法，闻已
shòu chí dé zhào míng sān mèi cóng shì yǐ hòu fù zhí wēi dé
受持得照明三昧。从是已后复值威德
fó wǒ cóng bǐ fó dé wén shì fǎ wén yǐ shòu chí dé
佛，我从彼佛得闻是法，闻已受持得

shùn fǎ rěn cóng shì yǐ hòu fù zhí rán dēng fó wǒ cóng
顺法忍。从是已后复值然灯佛，我从
bī fó dé wú shēng fǎ rěn zhèng cǐ sì zì zài wèi jiè
彼佛得无生法忍，证此四自在，谓戒
zì zài shén tōng zì zài zhì zì zài huì zì zài
自在、神通自在、智自在、慧自在。
zì zài wáng yǐ shì yuán gù ruò yú jīn shì ruò wǒ miè
自在王，以是缘故，若于今世若我灭
hòu shàn nán zǐ shàn nǚ rén qiú pú sà chéng zhě dé
后，善男子、善女人求菩萨乘者，得
wén shì jīng wén yǐ shòu chí dāng zhī shì děng jiē jí dé wéi
闻是经闻已受持，当知是等皆疾得为
pú tí zhēn zhì dé cǐ sì zì zài néng zhuǎn fǎ lún yú
菩提真智，得此四自在能转法轮，于
fó wú shàng zhèng fǎ zhī zhōng dāng dé huì guāng
佛无上正法之中当得慧光。

shuō shì jīng shí wàn liù qiān pú sà dé wú shēng
说是经时，万六千菩萨得无生
fǎ rěn wàn èr qiān rén jiē fā ā nòu duō luó sān miǎo sān
法忍，万二千人皆发阿耨多罗三藐三
pú tí xīn sān qiān dà qiān shì jiè liù zhǒng zhèn dòng bǎi
菩提心，三千大千世界六种震动，百
qiān wàn zhū tiān xǐ ér chàng yán zài zài chù chù yǒu shuō
千万诸天喜而唱言：在在处处有说
shì jīng dāng zhī cǐ zhōng zé wéi shì fó ruò yǒu zhòng shēng
是经，当知此中则为是佛。若有众生

dé wén cǐ jīng dāng zhī cǐ rén shàn gēn shēn hòu
得闻此经，当知此人善根深厚。

ěr shí huì mìng ā nán bái fó yán shì zūn dāng
尔时，慧命阿难白佛言：世尊，当

hé míng cǐ jīng yún hé shòu chí
何名此经？云何受持？

fó gào ā nán cǐ jīng míng wéi sì zì zài shén
佛告阿难：此经名为《四自在神

lì dāng fèng chí zhī
力》，当奉持之。

fó shuō cǐ jīng yǐ zì zài wáng pú sà jí ā
佛说此经已，自在王菩萨及阿

nán yī qiè tiān rén wén fó suǒ shuō huān xǐ shòu chí
难、一切天人，闻佛所说，欢喜受持。

yīn shì
音释

màn mó guān qiē duō diǎn kě qiē luó
曩（谟官切）。哆（典可切）。逻

lǔ kě qiē zhù zhí jiù qiē yǔ zhòu tóng mèng
（鲁可切）。祝（职救切与咒同）。寤

mò fèng qiē yǔ mèng tóng jī jǐn jī jū xī qiē gǔ
（莫凤切与梦同）。饥谨（饥居希切穀

bù shú yě jǐn qú lìn qiē cài bù shú yě bì pián mí
不熟也。谨渠吝切菜不熟也）。鞞（骈迷

qiē bá pú bō qiē
切）。跋（蒲拔切）。